

URAKKAOHJELMA

VALOKUITUVERKON RAKENTAMINEN

Sisällysluettelo

1	TIETOJA VERKONRAKENNUSHANKKEESTA	4
1.1	Rakennuttaja	4
1.2	Tilaaja.....	4
1.3	Urakoitsija	4
1.4	Rakennuskohde	4
1.5	Sopimusehdot ja käytettävä käsitteistö	4
2	URAKKAMUOTO JA MAKSUPERUSTE	6
2.1	Urakkamuoto.....	6
2.2	Maksuperuste ja määrien tarkistaminen.....	6
2.3	Urakkasuhteet	6
2.4	Määrälaskenta.....	7
2.5	Määrämuutokset	7
2.6	Määrien tarkistaminen.....	7
3	URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOLLISUUS	7
3.1	Pääsuoritusvelvollisuus	7
3.1.1	Urakkaan kuuluvat työt ja hankinnat.....	7
3.1.2	Suunnittelutyö	10
3.1.3	Työssä tarvittava materiaali.....	12
3.1.4	Osaaminen ja perehdytys	13
3.1.5	Urakkaan kuulumattomat työt ja hankinnat	14
3.1.6	Urakoitsijan muut velvollisuudet	15
3.2	Sivovelvollisuudet.....	15
3.2.1	Tilajavastuulain (1233/2006, muutoksineen) mukaiset selvitykset.....	15
3.2.2	Ulkomainen työvoima.....	16
3.3	Muut sivovelvollisuudet.....	17
3.4	Työmaapalvelut	20
3.5	Työmaan johtovelvollisuudet	20
4	TILAAJAN MYÖTÄVAIKUTUS- JA SUORITUSVELVOLLISUUS	20
4.1	Yhteistoiminta	20
5	URAKASSA NOUDATETTAVAT ASIAKIRJAT	21
5.1	Sopimusasiakirjat.....	21
6	URAKKA-AIKA.....	21
6.1	Suoritus aika.....	21
6.1.1	Töiden aloitus ja työaikataulu.....	22
6.1.2	Välitavoitteet	22
6.1.3	Töiden valmistuminen	22
6.1.4	Työn tilatiedon ylläpito	23
6.2	Viivästyssakko, välitavoite, viivästyksen liittyvät vahingonkorvaukset ja muut sanktiot 23	
7	VASTUUVELVOITTEET	24
7.1	Urakoitsijan vastuu	24
7.2	Tilaaajan vastuu.....	24
8	VAKUUDET JA VAKUUTUKSET.....	24
8.1	Urakoitsijan vakuudet.....	24
8.1.1	Rakennusajan vakuus.....	25
8.1.2	Takuuaika ja takuuajan vakuus	25
8.2	Tilaaajan vakuudet	26
8.3	Vakuutukset	26

8.3.1	Rakennuskohteen vakuuttaminen	26
8.3.2	Vastuuvakuutus	26
9	TILAAJAN MAKSUVELVOLLISUUS	26
9.1	Urakkahinnan maksaminen ja Tilaaajan pidätysoikeus.....	26
9.1.1	Ennakko	27
9.2	Hintasidonnaisuudet	27
9.3	Suunnitelmien muuttamisen vaikutus urakkahintaan	27
9.4	Laskujen maksuaika ja viivästyskorko	27
9.4.1	Valokuituverkon urakkahinnan laskuttaminen	28
10	ORGANISAATIOT	28
10.1	Tilaaajan organisaatio / edustajat	28
10.2	Urakoitsijan organisaatio / edustajat.....	28
10.3	Lisä- ja muutostöiden tilaaminen.....	29
11	YHTEISET TOIMITUKSET JA KIRJAUKSET	29
11.1	Katselmukset	29
11.2	Suunnittelu- ja työmaakokoukset, suunnitelmakatselmus.....	30
11.3	Kirjalliset ilmoitukset	30
11.4	Työmaapäiväkirja	30
11.5	Tarkastukset ja koestukset ja viranomaistarkastukset.....	31
11.6	Vastaanottotarkastus ja taloudellinen loppuselvitys	31
11.6.1	Osittainen vastaanotto	32
11.6.2	Taloudellinen loppuselvitys.....	32
11.7	Takuutarkastus	32
12	LAADUNVARMISTUS.....	33
12.1	Tilaaajan laadunvarmistus	33
12.2	Urakoitsijan laadunvarmistus	33
13	JÄRJESTELMÄT	35
14	RIITAISUUKSIEN RATKAISEMINEN.....	35
15	MUUT SOPIMUSASIAKSET / ERITYISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ	35
15.1	Työturvallisuussanktiot	35
15.2	Tekijänoikeudet	35
15.3	Omistusoikeus irrotettaviin aineksiin	35
15.4	Vaarallinen jäte	36
15.5	Työvoimamääräykset.....	36
15.6	Ilmoitukset Verohallinnolle	36
15.7	Ylivoimainen este	37
15.8	Muut ehdot	37
15.9	Immateriaalioikeudet	37
15.10	Luottamuksellisuus	37
15.11	Rakennuttajan valvontaan liittyvät sanktiot yhteisreitin osalta	38
16	SOPIMUKSEN PURKAMINEN	40

1 TIETOJA VERKONRAKENNUSHANKKEESTA

1.1 Rakennuttaja

Pukkikuitu Oy (3225453-1)

1.2 Tilaaja

Tilajana, toimii Pukkikuitu Oy:n edustaja, tai hänen nimeämänsä henkilö. Myöhemmin Tilaaja.

1.3 Urakoitsija

Urakoitsija on urakan toteuttamiseen valittu juridinen henkilö.

1.4 Rakennuskohde

Rakennuskohdeena on valokuituverkon tai sen osan rakentaminen urakkasopimuksen mukaisesti.

1.5 Sopimusehdot ja käytettävä käsitteistö

Tässä urakassa noudatetaan Rakennusurakan yleisiä sopimusehtoja YSE 1998 RT 16-10660, joihin tämä sopimus perustuu. Näistä yleisistä sopimusehdoista käytetään jäljempänä nimitystä YSE. Tämä Urakkaohjelma sisältää poikkeuksia YSE-ehdoista. Tärkeimmät poikkeamat mainitaan erikseen.

Tässä Urakkaohjelmassa ja tämän Urakkaohjelman mukaisessa Urakkasopimuksessa käytetään YSE nimistön lisäksi tai sijasta seuraavaa käsitteistöä:

Alihankkija

Alihankkijalla tarkoitetaan aliurakoitsijoita, tavarantoimittajia, konsultteja ym. tahoja, joita Urakoitsija käyttää urakan toteutuksessa.

Kokonaisurakka

Urakoitsijan sopimuksen mukainen suoritus, joka sisältää urakan kohteen suunnittelun ja rakennustyön.

Käyttövastuu

Tilajan Verkko tai verkon osa siirtyy Tilajan käytönjohdon vastuulle, jonka jälkeen Tilaaja ylläpitää ja hallitsee verkkoa tai sen osaa. Edellytyksenä käyttövastuun siirtymiselle on, että urakoitsija on luovuttanut tilaajalle riittävät dokumentit, tilaaja on dokumentit allekirjoituksellaan hyväksynyt ja että tilaaja on teettänyt hyväksytysti verkon käyttöönottotarkastuksen.

Lopullinen urakkahinta

Lopullinen urakkahinta saadaan urakan määrämittauspöytäkirjojen mukaan Tilaajan tarkistettujen määräluetteloiden ja tarjottujen yksikköhintojen tulojen ja mahdollisten urakkakohtaisten kokonaisurakkahintojen summana. Määrämuutokset, katso Urakkaohjelman kohta 2.6.

Poikkeustilanne

Poikkeustilanne on tavanomaisista olosuhteista poikkeava tilanne, esim. suurhäiriö-, ruuhkatilanne, alueellinen pandemia tai muu vastaava tilanne, joka vaikeuttaa normaalia toimintaa urakkasuorituksessa.

Rakennustyö

Varsinaista rakentamista koskeva osa sopimuksen mukaisesta urakasta

Sivu-urakan alistamissopimus RT 80271

Rakennuttajan, urakoitsijan ja urakoitsijalle alistettujen sivu-urakoitsijoiden väliset oikeussuhteet määräytyvät allekirjoitetun alistamissopimuksen mukaisesti. Yhteisillä kunnallisteknisillä työmaille tai Tilaajan erillisissä hankkeissa Urakoitsija sitoutuu solmimaan RT 80271 sisältöisen sivu-urakan alistamissopimuksen muiden osapuolien kanssa ja sitoutuu toimimaan ko. hankkeen pääurakoitsijan alistettuna sivu-urakoitsijana.

Urakointialue

Urakasopimuksen mukainen urakointialue.

Urakoitsija

Urakoitsija sitoutuu vastiketta vastaan rakentamaan rakennelman Tilaajalle

VNa 205/2009

Valtioneuvoston asetus rakennustyön turvallisuudesta, jota sovelletaan maan alla ja päällä sekä vedessä tapahtuvaan rakennuksen ja muun rakennelman uudis- ja korjausrakentamiseen ja kunnossapitoon sekä näihin liittyvään asennustyöhön, purkamiseen, maa- ja vesirakentamiseen sekä rakentamista koskevaan suunnitteluun. Lisäksi asetusta sovelletaan näitä töitä koskevan rakennus- hankkeen valmisteluun ja suunnitteluun.

Yhteiset kunnallistekniset työmaat tai vastaavat yhteishankkeet

Kunnallistekninen työmaa tai vastaava yhteishanke tarkoittaa yhteistä työmaata, jossa toimii yhtäaikaaisesti useampi rakennuttaja ja useampi urakoitsija. Yhteisellä työmaalla pääurakoitsijana ja päätoteuttajana toimii yleensä kunta/kunnan urakoitsija.

Mikäli Urakoitsija ei toimi yhteisissä kunnallisteknisissä töissä tai vastaavissa yhteishankkeissa päätoteuttajana, toimii Urakoitsija pääurakoitsijalle alistettuna sivu-urakoitsijana. Yhteisillä työmaille päätoteuttajana toimii yleensä päätilaajan pääurakoitsija. Päätilaaja on taho, jonka toimesta yhteinen työmaa syntyy ja jonka Tilaaja ovat keskinäisellä sopimuksellaan nimenneet päätilaajaksi.

Yhteistyökohdeselvitys

Yhteistyökohdeselvityksellä tarkoitetaan sidosryhmälle (esim. kunnat, teleoperaattorit, sähköyhtiöt) tehtävää kyselyä, jolla selvitetään, onko sidosryhmä kiinnostunut teettämään omia töitään Urakoitsijan tekemien Tilaajan töiden yhteydessä. Mikäli kohteessa on yhteiskäyttösopimus, yhteistyökohdeselvitys toimii samalla yhteiskäytön irtisanomisena.

2 URAKKAMUOTO JA MAKSUPERUSTE

2.1 Urakkamuoto

Urakka on kokonaisurakka yksikköhinnoin. Urakka toteutetaan yksikköhintaurakkana ja yksikköhintoihin tulee sisältyä myös kaikki tarvittava yhteydenpito, kokoukset ja muut toimenpiteet, joita tarvitaan työn toteuttamiseksi suoritusvelvollisuuden laajuuden osalta.

Tilaajat vastaavat itse yleissuunnittelun tekemisestä (Keycom), muusta tarvittavasta toteutussuunnittelusta vastaa Urakoitsija.

Tilaaja voi myös teettää Urakoitsijan kanssa erikseen sopien omia erillisiä hankintojaan sivu-urakoina, jotka alistetaan Urakoitsijalle. Tilaajan mahdolliset erillishankinnat sovitaan erikseen. Lisäksi Urakoitsija on velvollinen toimimaan erikseen nimetyissä hankkeissa alistettuna sivu-urakoitsijana.

2.2 Maksuperuste ja määrien tarkistaminen

Maksuperusteena on urakkakohtaisesti tarkennetut urakointialueet sekä tarjotut yksikköhinnat. Mikäli yksiköiden määrämuutoksista aiheutuu muutos arvioituihin urakka-alueiden urakkahintaan, on Urakoitsijan hyväksyttävä muutos Tilaajalla ennen työn toteuttamista.

Lopullinen urakkahinta saadaan urakan määrämittauspöytäkirjojen mukaan tarkistettujen Urakoitsijan Tilaajan osoittamiin sähköisiin järjestelmiin päivittämien Tilaajan hyväksymien määräluetteloiden ja tarjottujen yksikköhintojen tulojen summana (määrämuutokset, katso Urakkaohjelma 2.5 ja 10.2)

2.3 Urakkasuhteet

Urakoitsija voi antaa osan töistä Tilaajan hyväksymille aliurakoitsijoille. Tilaaja voi kieltäytyä hyväksymästä aliurakoitsijaa perustelluista syistä. Tilaajan suostumus aliurakoitsijan käyttämiseen ei kuitenkaan vähennä Urakoitsijan vastuuta sopimuksen mukaisen urakan toteuttamisesta.

Urakoitsijan aliurakoitsija voi antaa Tilaajan ja Urakoitsijan kanssa erikseen sopien töitä omille ali-urakoitsijoilleen. Urakoitsija on velvollinen informoimaan aliurakoitsijoitaan tästä sopimusmääräyksestä.

Urakoitsijan on hyväksyttävä kuukausi-/työmaakokouksissa kaikki käyttämänsä aliurakoitsijat sekä ilmoitettava mahdollisista muutoksista sopimuskauden aikana.

Tilaajalla on oikeus tämän Urakkasopimuksen puitteissa alistaa Urakoitsija yhteisen kunnallisteknisen työmaan tai vastaavan yhteishankkeen tai Tilaajan erillisen hankkeen

pääurakoitsijalle. Tilaaja ilmoittaa alistamisesta erikseen. Urakoitsija on velvollinen em. kohteissa allekirjoittamaan RT 80271 sisältöisen sivu-urakan alistamissopimuksen.

2.4 Määrälaskenta

Tilaaja on laatinut määräluettelon, joka on suuntaa antava. Urakkaa ei ole sidottu miltään osin kiinteisiin määriin.

2.5 Määrämuutokset

Määräluettelot ovat suuntaa antavia ja sitomattomia. Tilaajalla on oikeus muuttaa yksikköhintaurakan määrää. Muutoin YSE 1998 mukaan.

2.6 Määrien tarkistaminen

Urakoitsija toimittaa työssä toteutuneet tuotteet määräluetteloon Tilaajan osoittamiin sähköisiin järjestelmiin projektialuekohtaisesti. Tilaaja tarkistaa määräluettelon.

3 URAKOITSIJAN SUORITUSVELVOLLISUUS

3.1 Pääsuoritusvelvollisuus

3.1.1 Urakkaan kuuluvat työt ja hankinnat

Urakoitsija sitoutuu tarjouksessaan antamaansa ja Urakkasopimuksessa sovittavaa yksikköhintoja vastaan suunnittelemaan ja rakentamaan Urakan tarkoittaman rakennuskohteen tämän Urakkaohjelman tarkoittaman sopimuksen ja sen liitteiden mukaisesti.

Urakkaan kuuluvat YSE 1 §:n mukaisesti kaikki sopimusasiakirjoissa määritellyt valokuituverkon työt saatettuna täysin valmiiksi mukaan lukien suunnitelmien katselmukset ja niiden perusteella suoritettava toteutus ja valmistus, määritellyt hankinnat ja asennus täysin valmiiksi tehtynä. Sekä laadunvarmistus, laadun osoittaminen ja työmaan johtovelvollisen urakoitsijan velvoitteet.

Urakkaan sisältyy myös kaikki tarvittava yhteydenpito, kokoukset ja muut toimenpiteet, joita tarvitaan työn toteuttamiseksi.

Urakka on suunniteltava, valmistettava, asennettava ja dokumentoitava ammattitaitoisesti, vakiintuneita ja hyväksi tunnettuja työmenetelmiä ja asianmukaisia materiaaleja ja tarvikkeita käyttäen, ja sen on oltava lakien, asetusten, standardien, muiden rakentamista koskevien normien ja virallisten määräysten sekä Tilaajan muiden ohjeiden ja määräysten mukainen. Suunnittelulta edellytetään työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden huomioonottamista suunnittelun ja työn toteutuksen kaikissa vaiheissa. Suunnittelussa on huomioitava työnaikainen turvallisuus ja varmistettava, että työ pystytään toteuttamaan turvallisesti.

Suunnittelussa ja toteutuksessa on huomioitava lisäksi kokonaistaloudellisuus sekä ympäristönäkökohdat. Tilaaja seuraa kokonaistaloudellisuuden toteutumista vertaamalla kustannuksia keskimääräisen alueellisen rakentamiskustannuksen perusteella.

Urakkaan kuuluvat Tilaajan yhteistyökumppaneiden (esim. kunnat, teleoperaattorit ja laajakaistaosuuskunnat, lämpöyhtiöt, vesi-yhtiöt ja -osuuskunnat sekä sähköyhtiöt) Urakoitsijalta tilaamat, tähän sopimukseen liittyvien töiden yhteydessä tehtävät työt. Yhteisen kaapelireitin kustannukset jaetaan yhteistä reittiä hyödyntävien osapuolten kesken Tilaajan ilmoittaman jakoperiaatteen mukaisesti. Urakoitsija laskuttaa yhteisreitistikustannukset tilaajalta erikseen ja raportoi kustannukset erikseen sovittavalla suhteella.

Urakoitsijan tulee ylläpitää työn tilatietoa reaaliaikaisesti Tilaajan osoittamissa järjestelmissä.

Urakoitsija on velvollinen hankkimaan urakkaan sisältyvät Urakoitsijan hankittavaksi osoitetut materiaalit sekä tekemään kaikki suoritteet, jotka ovat tarpeen sopimuksessa määritellyn toimituslaajuuden toteuttamiseksi. Suoritteiden, joita ei sopimuksessa tai sen liitteissä ole mainittu, mutta joiden on katsottava kuuluvaksi urakkaan täysin toimivan kokonaisuuden aikaansaamiseksi, on sisällyttävä urakkaan ja sen yksikköhintoihin.

Urakan tekniset vaatimukset on esitetty sopimusasiakirjoissa.

Työssä tarvittava materiaali on käsitelty tarkemmin Urakkaohjelman kohdassa 3.1

Urakoitsijalla on velvollisuus Tilaajan pyynnöstä siirtää tähän urakkaan varattuja resursseja vianhoitoon Pukkikuidun verkkoalueella.

Valokuituverkon viankorjaukseen osallistuvien henkilöiden tulee olla itsenäiseen työhön kykeneviä, sekä vähintään vuoden viankorjauksen työkokemuksen omaavia telealan ammattihenkilöitä.

Vianhoitoon osallistuminen voidaan huomioida urakan aikataulussa. Urakoitsijan tulee informoida loppuasiakkaita ja muita tarvittavia sidosryhmiä muuttuneista aikatauluista. Mahdollisesta urakka-ajan pidennyksestä aiheutuvista kustannuksista sovitaan erikseen. YSE 50 § ei sovelleta näissä tapauksissa, vaikka tilanne olisi ylivoimaiseksi esteeksi luokiteltava mainitun sopimusehtokohdan mukaan.

Urakoitsijan pääsuoritusvelvollisuuteen urakkahintaan kuuluvana sisältyy mm.

1. Urakan johtaminen, hallinta ja raportointi
2. Toimiminen työmaan johtovelvollisuuksista vastaavana Urakoitsijana
3. Urakoitsija sitoutuu asetuksessa Vna 205/2009:ssa vaadittuihin turvallisuuteen liittyviin määräyksiin
4. Ympäristö-, turvallisuus- ja laatu- ja viestintäsuunnitelmien laatimisen hoitaa Urakoitsija
5. Urakoitsijan laatiessa suunnitelmat, tarvittaessa pääsuunnittelijan nimeäminen, suunnitelma- ja työaikataulun laatiminen ja hyväksyttäminen Tilaajalla, suunnitelmien teettäminen ja toimittaminen Tilaajalle tarkastettavaksi. Suunnitelmien etenemisestä tiedotetaan Tilaajaa Urakoitsijan toimesta. Urakoitsija on velvollinen tarvittaessa järjestämään suunnittelukokouksia yhdessä Tilaajan kanssa

6. Muidenkin kuin rakennus- tai toimenpidelupiin vaadittavien suunnitelmien hyväksyttäminen
7. Lopullisten suunnitelmien toimittaminen Tilaajalle pyydettyäessä
8. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten rakennushankkeeseen ryhtyvän huolehtimisvelvollisuuksiin kuuluvien tehtävien hoitaminen (esim. työmaan merkitseminen)
9. Urakoitsijan tulee varmistua ennen työhön ryhtymistä, että tarvittavat luvat ovat voimassa ja työn suorittaminen hyvää rakentamistapaa noudattaen on mahdollista
10. Tarvittava yhteydenpito rakennusvalvontaan ja muihin viranomaisiin
11. Tarvittavien tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnittelu ja toteuttaminen kustannuksellaan
12. Alku- ja loppukatselmoinnit, loppukatselmointi sisältää tiet, tonttiosuudet ja kiinteistöt sekä muut urakka-asiakirjoissa mainitut katselmoinnit
13. Sopimusasiakirjoissa mainittujen rakennuskohteen ja sen osien toimivuuden kannalta tarpeellisten kokeiden ottaminen sekä testausten ja koestusten tekeminen. Tällä määräyksellä ei vähennetä YSE 11 § 4. momentin kokeidenottovelvollisuutta
14. Urakan toteuttaminen siten, että se myös toimivuudeltaan vastaa sille sopimusasiakirjoissa asetettuja vaatimuksia
15. Mahdollisten Urakoitsijan toimittamien laitteiden ja komponenttien asennus-, huolto- ja käyttö- ohjeiden toimittaminen Tilaajalle Tilaajan hyväksymällä kielellä

Urakoitsijan tulee erikseen pyydettyäessä toimittaa suunnitelmat Tilaajalle Tilaajan ilmoittaman ajan kuluessa ennen kuin niitä tarvitaan rakennusaineiden, -tarvikkeiden, -osien tai laitteiden hankinnassa tai rakennustyön toteuttamisessa.

Urakoitsija on velvollinen toteuttamaan Tilaajan vaatimat muutokset, olivatpa ne lisä- tai muutos- töitä, elleivät ne olennaisesti muuta urakkaa toisen luonteiseksi. Muutoin noudatetaan YSE 43 §:n määräyksiä.

Lisäksi Urakoitsija on velvollinen toimimaan erikseen nimetyissä projekteissa alistettuna sivu-urakoitsijana.

Urakoitsija on velvollinen tutustumaan rakennuspaikkaan paikan päällä. Lisäksi noudatetaan Urakkaohjelman kohtaa 7.1.

Yhteistyö poikkeustilanteessa muiden verkonhaltijoiden kanssa:

Urakoitsija voi siirtää Tilaajan kanssa sopien tämän urakan resursseja tilaajan verkkoalueen ulkopuolella olevassa poikkeustilanteessa, mikäli ne eivät vaikuta Tilaajan asiakaslupausten toteuttamiseen.

Valokuituverkon palveluiden korkean laadun takaamiseksi verkon rakentamiselle asetetaan teknisiä vaatimuksia. Verkkoa tulee rakentaa hyvän rakennustavan mukaisesti ja soveltuvin osin seuraavien standardien ja ohjeiden mukaisesti:

- SFS standardia SFS-EN 50174-3, versio 8.3.2004, Tietotekniikka. Kaapeloinnin asentaminen. Osa 3: Asennuksen suunnittelu ja asennuskäytännöt ulkotiloissa.
- Sähkö- ja telejohdot ja maantiet 8.7.201, joka löytyy internet-osoitteesta: http://www2.liikennevirasto.fi/julkaisut/pdf8/lo_22_2015_sahko_ja_telejohdot_ja_maantiet_080715_web.pdf

3.1.2 Suunnittelutyö

Työn laadusta vastaa urakoitsija. Tilaaja tai heidän valtuuttamansa tahot valvovat osaltaan laadun täyttymistä ja annettujen ohjeiden noudattamista. Urakoitsija vastaa maastosuunnittelusta ja katselmuksista.

3.1.2.1 Valokuituverkonrakentaminen, suunnittelu

Urakkaan sisältyvän suunnittelun tulee täyttää Suomessa voimassa olevat standardit, lait ja asetukset sekä muut viranomaismääräykset. Suunnittelu on tehtävä ammattitaitoisesti ja tunnettua teknologiaa soveltamalla. Tilaajan tai viranomaisten hyväksyntä ei vähennä Urakoitsijan vastuuta suunnitelmista ja tai niiden pohjalta tehdyn työn tuloksesta. Urakoitsijan tulee tehdä suunnittelutyöt läheisessä yhteistyössä Tilaajan kanssa. Urakoitsija vastaa Tilaajan mahdollisesti tekemien tai teettämien suunnitelmien ja muiden suunnitelmien yhteensovittamisesta kaikilta osin.

Urakka sisältää aina toteutus/maastosuunnittelun.

Tilaaja vastaa valokuituverkon rakennus- ja toimenpideluvista ja näiden kustannuksista.

Urakoitsijan tulee hankkia kaikki muut viranomaisten vaatimat luvat ja tarkastukset. Muut viranomaisten vaatimat luvat ja tarkastukset tulee Urakoitsijan hankkia ja kustantaa sekä vastata niiden ajoituksesta siltä osin, kun ko. lupa tai tarkastus liittyy kyseiseen urakasuoritukseen. Urakoitsijan on tarvittaessa kutsuttava Tilaaja tarkastukseen ja tarkastusajankohdat on ilmoitettava

Tilaajalle yhtä (1) viikkoa aikaisemmin. Urakoitsijan on toimitettava hakemistaan luvista jäljennökset Tilaajalle ennen töiden aloitusta ja laadittava niihin liittyvistä tarkastuksista pöytäkirjat ja toimitettava niistä jäljennökset yhden (1) viikon kuluessa tarkastuksesta Tilaajalle.

Tilaaja toimittaa suunnitelmat Urakoitsijalle yhtenä (1) sarjana sähköisesti. Projektialuekohtaisen tilauksen yhteydessä toimitettu suunnitelma on sitova, mikäli Urakoitsijalla ei ole tarkistamisen jälkeen siihen huomautettavaa. Kuitenkin mahdolliset jälkiliittyvät otetaan huomioon, mikäli niitä tulee rakentamisen aikana.

Suunnitelmat eivät sisällä käytettävää rakennustapamenetelmää. Urakoitsija vastaa ammattitaidollaan siitä, että käytettävä menetelmä noudattaa sijoituslupaa ja hyvää rakennustapaa. Suunnitelmat katsotaan toimitetuiksi Urakoitsijan käyttöön sinä hetkenä, kun ne on julkaistu projektipankissa. Mikäli jälkitilaajia tulee rakentamisen ollessa kohdalla, voi Tilaaja toimittaa kiinteistösuunnitelmakartan suoraan Urakoitsijalle työmaalle, kuitenkin niin, että tarvittavat dokumentit löytyvät myös projektipankista. Lisäksi rakentamiskartat voidaan toimittaa tulostettuna suoraan työmaapäällikölle.

Urakoitsija on velvollinen tarkastamaan vastaanottamansa suunnitelmat ja vertaamaan niitä olosuhteisiin työkohteessa. Mahdolliset ristiriitaisuudet ja puutteet on ilmoitettava Tilaajalle yhden (1) viikon kuluessa siten, että niiden poistaminen ei aiheuta aikatauluvaikutuksia työn suorittamiselle.

Urakoitsijan on hyväksyttävä muutokset suunnitelmissa Tilaajalla kirjallisesti etukäteen ja ne tulee luovuttaa projektipankkiin.

Suunnittelu- ja maankäyttöperiaatteita on kuvattu myös teknisissä asiakirjoissa sekä muissa Tilaajan ohjeissa. Tilaajalla on oikeus sopimuskauden aikana päivittää suunnitteluperiaatteita Tilaajan strategisten linjausten mukaisesti.

Maastosuunnittelun yhteydessä Urakoitsija varmistaa lupien voimassaolon ja tarvittaessa ohjeistaa Tilaajaa hankkimaan sijoitusluvut, toimenpideluvat, rakennusluvut, maisemaluvat yms. Maankäyttö- ja rakennuslain 161§:n nojalla rakennuslautakunnalta haettavat sijoitusluvut (pakkosijoitusluvut) hoidetaan Tilaajan toimesta.

Urakoitsijan on suunnitellessaan käytettävä ammattitaitoaan teknistaloudellisten sijoitusratkaisujen tekemiseksi sekä otettava huomioon ympäröivät olosuhteet sekä olosuhteiden muutokset (esim. suunnitelmissa olevat aluetta koskevat toimenpiteet, tienparannukset, ojat yms.) suunnitellessaan ja toteuttaessaan työtä. Urakoitsijan on lisäksi jo suunnitteluvaiheessa ja ennen työn aloittamista selvitettävä ja otettava suunnittelussa huomioon mahdolliset alueelle suunnitellut muiden toimijoiden (kuten esim. kunnat, ELY-keskukset, sähköyhtiöt ja teleoperaattorit) työt.

Urakoitsijan on ammattitaitonsa ja olemassa olevien olosuhteiden perusteella tehtävä päätös kohteen rakentamistavasta, jotta standardin mukaiset vaatimukset täyttyvät. Mikäli asennustapa poikkeaa Urakkasopimuksessa arvioidusta, Urakoitsijan on hyväksyttävä muutos työn Tilaajalla ennen töiden aloittamista, vaikka asennustavan muutoksella ei olisi kustannusvaikutuksia.

Urakoitsijan on suunniteltava ja toteutettava työt siten, että asiakkaiden kokemat haitat ovat mahdollisimman vähäisiä. Asiakkaiden kokeman haitan minimoimiseksi Urakoitsijalla on myös velvollisuus sovittaa töitä yhteen yhteistyössä Tilaajan muiden kumppaneiden kanssa.

Urakoitsija huomioi suunnittelussaan, että työ suunnitellaan käyttäen hankintasopimusten mukaisia materiaaleja. Tilaaja pidättää itsellään oikeuden vaihtaa suunnitelmissa esitetyjä materiaalityyppejä. Mikäli Urakoitsija havaitsee, että työtä ei voi toteuttaa Tilaajan sopimusten mukaisilla materiaaleilla, on Urakoitsijan ilmoitettava asiasta Tilaajalle, selvitettävä sopivien materiaalien hankinta ja hyväksyttävä käytettävät tuotteet ja niiden kustannukset Tilaajalla. Mikäli työtä ei voida toteuttaa Tilaajan sopimusten mukaisilla materiaaleilla Urakoitsijasta johtuvista syistä, on Urakoitsijan informoitava asiasta Tilaajaa sekä vastattava tästä mahdollisesti aiheutuvista ylimääräisistä kustannuksista.

Urakoitsija huolehtii myös tarvittavien tilapäisten liikennejärjestelyjen (maalla, vedessä ja ilmassa) suunnittelusta ja toteuttamisesta kustannuksellaan. Tilapäisten liikennejärjestelyjen suunnitelma hyväksytetään kunnalla tai muulla viranomaisella viranomaisten ohjeiden mukaisesti.

Urakoitsijan tulee ottaa jo suunnitteluvaiheessa yhteyttä Tilaajaan, mikäli työtä ei voi urakka-aikana suorittaa aiheuttamatta vahinkoa työalueella (esim. tilapäisesti painorajoitettu tie) ja hyväksyttävä asia etukäteen Tilaajalla ennen työn toteuttamista.

Työn toteutuksen jälkeen Urakoitsija tekee loppudokumentit ja dokumentoi tiedot Tilaajan sähköiseen järjestelmään. Urakoitsija toimittaa tarvittavat loppudokumentit niille toimijoille, jotka ovat niitä sijoitussopimuksen yhteydessä pyytäneet.

Projektin tietopankki

Hankkeessa käytetään projektipankkia, jonka Tilaaja nimeää myöhemmin. Tilaaja ohjeistaa Urakoitsijan projektipankin käyttöön ja luovuttavat Urakoitsijan edustajille käyttöoikeudet Urakan ajaksi.

Urakoitsijalla on velvollisuus noudattaa Tilaajan työmenetelmäohjeita. Työmenetelmäohjeissa mainitut seikat tulee pystyä tulkitsemaan projektin tietopankkiin tallennetuista asiakirjoista.

Projektin tietopankkiin tallennetaan mm. kaikki hankkeen suunnitelmat, punakynäkuvat, työmaapäiväkirjat, pöytäkirjat, kaapelinvetokortit, mittaukset, valokuvat, videot, laatu poikkeamaraportit ja muut asiakirjat. Dokumentit tallennetaan pdf-formaattiin pois lukien valokuvat ja videomateriaalit.

Tiedostot tallennetaan projektin tietopankin nimettyihin tiedostohakemistoihin, josta ne voidaan selkeästi tunnistaa. Valokuvista tulee yksiselitteisesti pystyä tulkitsemaan työn suoritus sekä GPS-paikkatieto. Valokuvien formaatti on jpg. Videomateriaalit toimitetaan muistitikuilla jokaisen kuukauden viimeiseen työpäivään mennessä. Urakoitsija tallentaa videomateriaalin muistitikulle selkeään hakemistorakenteeseen kuvauskohteidensa mukaan. Kuvauskohteena on tieosuus jatkosväleittäin, kadunnimi, kiinteistön numero tai muu erikseen sovittava tunniste, jolla kuvauskohteet voidaan kohdistaa kuuluvaksi tieosuuksille. Nämä asiakirjat ja dokumentit ovat kaikkien hankkeeseen osallistuvien osapuolien käytettävissä annettujen käyttöoikeuksien mukaisesti. Tarvittavat käyttöoikeudet tilataan erikseen nimettävältä pääkäyttäjältä, joka on Tilaajan edustaja.

3.1.3 Työssä tarvittava materiaali

3.1.3.1 Valokuituverkko, materiaali

Valokuituverkon rakentamisessa käytetään pääsääntöisesti Tilaajan hankintasopimusten mukaisia materiaaleja. Tilaaja pidättää itsellään oikeuden vaihtaa käytettäviä materiaalityyppejä.

Urakoitsija vastaa vastuullaan olevan materiaalin tilaamisesta oikea-aikaisesti Tilaajan voimassa olevan tilausohjeistuksen mukaisesti. Mikäli Urakoitsija tilaa materiaalin liian myöhään ja siitä aiheutuu kustannuksia, vastaa Urakoitsija kaikista liian myöhäisestä tilaamisesta aiheutuneista kustannuksista. Tilaaja informoi voimassa olevista toimitusajoista Urakoitsijaa.

Urakoitsija tilaa työhön tarvittavan uuden materiaalin sekä kuittaa toimitetun materiaalin vastaanotetuksi viipymättä, kuitenkin viimeistään seitsemän (7) vuorokauden sisällä toimituksesta Tilaajan osoittaman sähköisen järjestelmän kautta. Mikäli Urakoitsija ei viimeistään seitsemän (7) vuorokauden sisällä vahvistetusta materiaalin toimituksesta kuittaa materiaalia vastaanotetuksi tai reklamoi Tilaajaa toimitusvirheestä (toimitusaikapoikkeama, mahdollinen kuljetusvaurio, yms.) katsotaan oikea-aikaisesti tilatun materiaalin toimitus tapahtuneeksi tilausvahvistuksen mukaisesti.

Mikäli toimitetuissa materiaaleissa tai materiaalmäärissä havaitaan tai epäillään olevan virhe, on Urakoitsijan reklamoitava siitä Tilaajalle viipymättä Tilaajan materiaali- ja logistiikkareklamaatio-ohjeistuksen mukaisesti. Mikäli materiaaleissa ilmenee virhe urakka-

tai takuuajana, vastaa Urakoitsija virheestä, ellei hän voi näyttää toteen, että virhe ei johdu Urakoitsijasta. Kaikki edellä määritellyt reklamaatiovelvoitteet ovat voimassa, vaikka Urakoitsijalla itsellään ei olisi Tilaajaa kohtaan mitään vaatimuksia tapahtuman johdosta.

Urakoitsijalla on YSE 55 §:n ja Urakkaohjelman kohdan 11.6 mukaisesti uuden ja käytetyn materiaalin varastoinnin ja vahingonvaaran vastuu siltä ajalta, kun materiaali on Urakoitsijan hallussa tai käytössä tai varastoimana. Urakoitsijan on ilmoitettava Tilaajalle mahdollisista varkaus- ja ilkeilytapauksista. Tilaajan hankkiman materiaalin vahingonvaara siirtyy Urakoitsijalle Urakoitsijan noutaessa materiaalin tai toimituksen tapahtuessa tilausvahvistuksen mukaisena tai muuna Urakoitsijan kanssa sovittuna ajankohtana riippumatta siitä, milloin Urakoitsija kuittaa tavaran vastaanotetuksi Tilaajan järjestelmässä sekä huolimatta siitä, tilaako materiaalin Tilaaja vai Urakoitsija. Tilaajan tilatessa materiaalin, Tilaaja ilmoittaa luovutuspäivämäärän /toimituspäivämäärän Urakoitsijalle.

Urakoitsija hankkii kustannuksellaan valokuituverkon yksikköhintaluettelossa tuotteisiin sisällytetyt materiaalit, esim. merkintämateriaalit, jakokaappien merkkitaangoit ja suojausmateriaalit tuotekuvausten ja muiden sopimusasiakirjojen mukaan. Lisäksi Tilaaja hankkii kustannuksellaan rakentamisessa tarvittavat yleistarvikkeet lukuun ottamatta materiaalipaketeissa mukana olevia tarvikkeita. Yleistarvikkeita ovat esim.:

- töissä tarvittava puutavara lukuun ottamatta pylväitä (esimerkiksi painekyllästetyt lankut jakokaappeihin)
- töissä tarvittava normaaliin kiinnittämiseen tarvittava materiaali kuten naulakiinnikkeet, niitit, sinkilät, naulat, ruuvit, pultit, kierretangot, aluslevyt ja mutterit
- asentamisessa tarvittavat kemikaalit kuten tiivistyskitit, puhdistusaineet ja asennusrasvat
- asennuksissa tarvittavat teipit ja nippusiteet

Urakoitsija hankkii kustannuksellaan mahdolliset vaurioittamansa materiaalin korjaamiseen tarvittavat tarvikkeet ja tai korvaavat materiaalit.

Lisäksi Urakoitsija sitoutuu hankkimaan kustannuksellaan tarvittavat välineet ja osaamisen työmenetelmiin, joita vaaditaan valokuituverkon rakentamisessa.

Urakoitsijan hankkimien materiaalien ja rakenteiden tulee olla standardien, normien ja määräysten sekä Tilaajan muiden ohjeiden ja määräysten mukaisia. Materiaalin käsittelyssä tulee noudattaa materiaalin toimittajan antamia ohjeita (mm. varastointi, taipuvuusasteet, kaapelin vetolujuus, jne.)

Materiaalien toimitus ja vastaanotto, kelaprosessi, kierrätys ja varastointi on kuvattu tarkemmin työmenetelmäohjeissa.

Urakkaan liittyviä velvoitteita on täsmennetty myös yksikköhintaluettelon palvelukuvauksissa ja työmenetelmäohjeissa. Urakoitsijan tulee noudattaa työmenetelmäohjeita.

3.1.4 Osaaminen ja perehdytys

Urakoitsija vastaa siitä, että Urakoitsijan henkilöstö on aina perehdytetty kaikilta osin suoritusvelvollisuuksien mukaisiin tehtäviin. Urakoitsijalla on oltava riittävä osaaminen

kaikkien urakkaan kuuluvien töiden, tuotteiden ja suoritteiden tekemiseksi ammattitaitoisesti, lakien, standardien ja Tilaajan ohjeiden mukaan.

Urakoitsijan tehdessä suunnittelua, Urakoitsijan suunnittelijoilla on oltava mm:

- riittävä koulutus
- riittävät referenssit ja kokemus suunnittelusta
- riittävä osaaminen sähkö- ja teleteknisestä mitoituksesta ja laskennasta
- riittävä osaaminen Verkkotietojärjestelmän KeyComin käyttöön
- Työturvallisuusasetuksen VNA 205/2009 tuntemus
- SFS 6000 ja SFS 6001 standardien ja muiden rakentamiseen liittyvien normien ja määräysten sekä Tilaajan ohjeiden tuntemus

Urakoitsija antaa kaikki laeissa, asetuksissa ja määräyksissä vaaditut turvallisuusopastukset työntekijöilleen ja alihankkijoilleen sekä muille mahdollisille työmaalla asioiville henkilöille.

Urakoitsija vastaa siitä, että Urakoitsijan henkilöstöllä ja alihankkijoilla on riittävät pätevyudet ja vaadittavat voimassa olevat pätevyystodistukset (esim. Tieturva-, standardin SFS 6002 edellyttämä koulutus, Rataturva yms.). Urakoitsijan on pidettävä yllä osaamis- ja pätevyystietoja, jotka Urakoitsijan tulee esittää Tilaajalle pyydettyäessä.

Urakoitsija vastaa omatoimisesti osaamiseen ja pätevyysiin vaadittavan koulutuksen ja perehdytyksen hankkimisesta sitä tarjoavilta palveluntuottajilta ja toimittajilta. Tilaaja tarjoavat ohjeita ja perehdytystä vain omien yrityskohtaisten erityisohjeiden ja -tulkintojen osalta. Urakoitsija on velvollinen osallistumaan Tilaajan tarjoamaan perehdytykseen nimeämällä organisaatiostaan aiheeseen perehdytettävä henkilö. Em. nimetty henkilö vastaa Urakoitsijan muun henkilöstön ja aliurakoitsijoiden perehdytyksestä. Urakoitsija vastaa urakoitsijan henkilöstön perehdyttämisestä kohteessa toimimiseen. Ennen töiden aloittamista urakoitsijan henkilöstöllä täytyy olla voimassa olevat ja ELY-keskuksen vaatimat Tieturva-pätevyudet.

Urakoitsija sitoutuu osallistumaan ennen rakennuskautta perehdytykseen, jonka aiheena ovat mm Tilaajan käytännöt ja työturvallisuus.

Urakoitsijan on dokumentoitava antamansa perehdytykset ottamalla kuittaukset perehdytetyiltä henkilöiltä.

Urakoitsijalla on velvollisuus pitää luetteloja Rakentamiseen liittyvä tiedonantovelvollisuuden mukaisia urakka- ja työntekijätietoja. Luettelon on oltava ajantasainen ja helposti Tilaajan ja viranomaisten saatavissa.

3.1.5 Urakkaan kuulumattomat työt ja hankinnat

Urakkaan eivät kuulu

- Tilaajan tekemät suunnitelmat
- Tilaajan hankkimat kaapeleiden sijoitusluvat
- Tilaajan hankkimat materiaalit
- Muut mahdolliset Tilaajan teettämät urakkaan kuulumattomat työt urakka-alueella.

Lisäksi noudatetaan Urakkaohjelman kohtaa 4.

3.1.6 Urakoitsijan muut velvollisuudet

3.1.6.1 Valokuituverkko

Urakoitsijan tulee huolehtia punakynämuutokset, dokumentaation korjaukset sähköiseen järjestelmään sekä yhteyden reititysvalmiuden dokumentointi viivytyksettä.

Lisäksi urakoitsija sitoutuu osallistumaan urakkaan liittyvät tilaisuuksiin sekä tarvittavaan yhteydenpitoon eri rajapintoihin.

Tilaaaja osoittaa Urakoitsijan käyttöön hallussaan olevan kohteen dokumentaation (esim. verkkotietojärjestelmän tiedot) sekä yleisen turvallisuus- ja perehdytysaineiston. Urakoitsijan tulee selvittää kustannuksellaan urakka-alueella sijaitsevat kaapelit ja muut maanalaiset rakenteet ennen kaivutöiden aloittamista.

Urakoitsija sitoutuu alihankkijoihin noudattamaan urakassa työturvallisuusmääräyksiä, järjestyssääntöjä ja ympäristöohjeistusta sekä kaikkia lakien ja asetusten mukaisia määräyksiä sekä huolehtimaan tarvittavien turvallisuusilmoitusten laatimisesta. Työturvallisuusrikkomusten seuraamukset on esitetty Urakkaohjelman kohdassa 15.1.

Urakoitsijan on vaadittaessa viipymättä ilmoitettava tämän sopimuksen mukaisissa töissä työskentelevien omien työntekijöiden ja alihankkijoiden nimet.

Urakoitsijalla on velvollisuus pitää työturvallisuuslain mukaista luetteloa rakennustyömaalla työskentelevistä henkilöistä. Luettelon on oltava ajantasainen ja helposti viranomaisten tarkistettavissa.

3.2 Sivovelvollisuudet

Urakoitsijan on kustannuksellaan rekisteröidyttävä Suomen Tilaajavastuu Oy:n Luotettava Kumppani -rekisteriin (www.tilaajavastuu.fi), tai hankittava RALA -pätevyys ennen tarjouksen jättämistä.

Urakoitsijan on huolehdittava työnantaja-asemasta (YSE 2§1.mom j-kohta) ja tilaajavastuulaista (1233/2006, muutoksineen) johtuvista velvollisuuksista.

Urakoitsijan on edellyttävä myös alihankkijoidensa rekisteröityvän Suomen Tilaajavastuu Oy:n Luotettava Kumppani -rekisteriin.

3.2.1 Tilaajavastuulain (1233/2006, muutoksineen) mukaiset selvitykset

Mikäli Suomen Tilaajavastuu Oy:n Luotettava Kumppani -rekisterin (www.tilaajavastuu.fi) raporttia ei tarjoushetkellä saa rekisteristä, eli Urakoitsijan rekisteröityminen on kesken, Urakoitsijan on liitettävä tarjoukseensa todistus rekisteröitymisen toimeenpanosta ja seuraavat enintään 3 kk vanhat tiedot / todistukset. Todistusten antopäivä on ratkaiseva.

- Selvitys siitä, onko yritys merkitty
  - ennakkoperintärekisteriin
  - työnantajarekisteriin sekä
  - arvonlisäverovelvollisten rekisteriin.
- Kaupparekisteriote.

- Todistus verojen maksamisesta tai verovelkatodistus taikka selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty.
- Todistukset eläkevakuutusten ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että erääntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty.
- Selvitys työhön sovellettavasta työehtosopimuksesta tai keskeisistä työehdoista.
- Todistus tapaturmavakuutuksen ottamisesta
- Selvitys siitä, kuinka työntekijöiden työterveydenhuolto on järjestetty tai tullaan järjestämään.

Selvitykseksi hyväksytään myös muu kuin viranomaisen antama todistus/selvitys, jos sen on antanut yleisesti luotettavana pidetty muu arvioija tai tietojen ylläpitäjä (kuten esim. RALA ry tai Henkilö- ja Yritysarviointi SETI Oy)

Jos Urakoitsija on ulkomainen yritys, yrityksen on toimitettava vastaavat tiedot yrityksen sijoittautumismaan lainsäädännön mukaisella rekisteriotteella tai vastaavalla todistuksella tai muulla yleisesti hyväksytyllä tavalla. Selvitysten on oltava suomen kielellä tai muulla Tilaajan hyväksymällä kielellä.

Kaikki tilaajavastuulain mukaiset asiakirjat ja todistukset on toimitettava 12 kuukauden välein, jos urakka kestää yli 12 kuukautta. Maksujen laiminlyöminen on Urakkasopimuksen purkuperuste.

Mikäli Urakoitsijan omistuspohjassa tai ylimmässä johdossa tapahtuu sopimuksen voimassaoloaikana muutoksia, on Urakoitsija velvollinen ilmoittamaan niistä Tilaajalle kirjallisesti. Tilaajan niin vaatiessa Urakoitsija on tällöin velvollinen esittämään uudet tilaajavastuulain mukaiset selvitykset.

Urakoitsijan tulee vaadittaessa esittää Tilaajalle mahdollisten aliurakoitsijoiden vastaavat tilaajavastuulain mukaiset selvitykset. Urakoitsijan on vaadittava selvityksiä omia aliurakoitaan koskevissa tarjouspyynnöissä. Mikäli Urakoitsija laiminlyö nämä velvoitteet, Tilaajalla on oikeus purkaa Urakka- sopimus.

Urakoitsija vakuuttaa, ettei Urakoitsijan tai Urakoitsijan käyttämän aliurakoitsijan yhtiömies, hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja tai muu siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö ole määrätty liiketoimintakieltoon.

Urakoitsijan on noudatettava vähintään niitä työsuhteen vähimmäisehtoja, joita Suomen lain ja työ- ehtosopimusmääräysten mukaan on noudatettava samanlaatuisessa työssä.

3.2.2 Ulkomainen työvoima

Mikäli urakassa käytetään lähetettyjä työntekijöitä, Urakoitsijan on ennen työnteon aloittamista tehtävä työsuojeluviranomaiselle ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä lähetetyistä työntekijöistä annetun lain (447/2016) 7 §:n mukaisesti. Urakoitsijan on lisäksi ilmoitettava lähetetyistä työntekijöistä annetun lain (447/2016) 8§:n mukainen edustaja Suomessa. Työtä ei saa aloittaa ennen em. tietojen antamista. Jos edustaja vaihtuu, on Urakoitsijan ilmoitettava uudesta edustajasta välittömästi Tilaajalle.

Jos yritys lähettää Suomeen alihankintana tai vuokratyönä lähetettyjä työntekijöitä palveluntarjontaa koskevassa sopimuksessa tarkoitetun työn aloittamisen jälkeen,

lähettävän yrityksen on annettava Tilaajalle selvitys näiden työntekijöiden sosiaaliturvan määräytymisestä ennen kuin kyseiset lähetetyt työntekijät aloittavat työnteon Suomessa.

Mikäli em. tietoja ei ole annettu, Urakoitsija vakuuttaa Urakkasopimuksen allekirjoituksella sen, ettei lähetettyjä työntekijöitä käytetä.

Urakoitsijan on muutoinkin huolehdittava, että ulkomaisen työvoiman osalta noudatetaan lähetetyistä työntekijöistä annetun lain (447/2016) ja ulkomaalaislain (301/2004, muutoksineen) säännöksiä kaikilta osin. Työntekijöillä on oltava koko urakan kestävä oleskeluoikeus Suomessa. Urakoitsijan on vaadittaessa esitettävä Tilaajalle em. lakien tarkoittamia selvityksiä esim. oleskeluluvista. Urakoitsijalla on koko urakan ajan myös työntekijöiden vaihtuessa velvollisuus huolehtia lain vaatimista lähetettyjä työntekijöitä koskevista selvityksistä uhalla, että sopimus purkautuu.

Jos Urakoitsija laiminlyö viranomaisten edellyttämiä selvityksiä ja viranomaisen määrää niistä johtuen laiminlyöntimaksuja Tilaajalle, on Tilaajalla oikeus periä laiminlyöntimaksut Urakoitsijalta esim. pidättämällä ne suoraan maksamattomasta urakkahinnasta.

Urakoitsijan on huolehdittava siitä, että jokaisessa työryhmässä on aina vähintään yksi suomen kieltä osaava työntekijä. Yhteydenpitokieli operatiivisessa käyttötoiminnassa on suomi.

Lähetettyjä työntekijöitä koskevan lainsäädännön noudattamista valvoo Suomessa työsuojeluviranomainen. Aluekohtaiset yhteystiedot valvovasta viranomaisesta löytyvät osoitteesta: <http://www.tyosuojelu.fi>.

3.3 Muut sivuvelvollisuudet

(viite YSE 2 §)

YSE 2 § sivuvelvollisuuksia täydennetään seuraavilta osilta:

Tilaajan asiakkuuksien hallinta

Tilaaja pitää ja arvostaa asiakkaitaan tärkeimpänä sidosryhmänä, ja edellyttää, että asiakkaita palvellaan hyvin kaikissa tilanteissa. Urakoitsijan on toiminnassaan huomioitava, että Urakoitsija toimii Tilaajan edustajana kohdatessaan asiakkaita työkohteissa ja noudatettava Tilaajan ohjeita palveluvaatimuksista. Ohjeet perehdytetään Urakoitsijoille perehdytystilaisuuksissa.

Edustaessaan Tilaajaa Urakoitsija varmistaa Tilaajan näkyvyyden ja asiakkuuksien hoitamisen seuraavasti:

- Urakoitsijan henkilöillä on oltava säädösten mukainen, yksilöivä, kuvallinen henkilötunniste työtehtäviä hoitaessaan. Henkilökortissa tulee näkyä myös veronumero viranomaisten ohjeiden mukaisesti
- Urakoitsijan on merkittävä työmaa päätoteuttajan nimellä ja puhelinnumerolla sekä Tilaajan nimellä Tilaajan ohjeiden mukaisesti. Tilaaja vastaa työmaakylttien painokustannuksista.
- Asiakkaille annetaan tarvittaessa Tilaajan palvelukortti, josta löytyvät tärkeimmät Tilaajan palvelukanavat.

- Urakoitsijoiden asiakkailta saama Tilaajaa koskeva palaute välitetään Tilaajan asiakaspalveluun. Soittaessaan asiakaspalveluun Urakoitsijan on annettava riittävät tiedot asiakkaasta, jotta palaute saadaan kohdistettua oikeaan asiakkaaseen eli jätettävä asiakkaan nimi, osoite ja puhelinnumero. Asiakas- tai käyttöpaikkanumero jätetään, jos nämä tiedot ovat Urakoitsijan saatavilla.

Sähkö- ja telemarkkinoita koskevat säännökset edellyttävät verkonhaltijalta syrjimätöntä ja tasapuolista kohtelua kaikkia asiakkaita kohtaan. Lisäksi verkonhaltijan toiminnalta edellytetään luottamuksellisuutta. Urakoitsijan on huolehdittava em. säädösten toteutumisesta omassa toiminnassaan.

Ympäristö

Urakoitsijan henkilöstön pitää olla perehdytetty ympäristöasioiden hallintajärjestelmän mukaiseen toimintaan. Hallintajärjestelmän tulee kattaa myös alihankintaketjut. Urakoitsijan pitää osoittaa ehkäisevät toimenpiteet ympäristöriskien poistamiseksi ja toimintatavat ympäristöonnettomuus- ja ympäristövahinkotilanteissa sekä raportoida tapahtuneet vahingot Tilaajan osoittaman järjestelmän kautta.

Urakoitsijan tulee omassa työssään minimoida työmaan haitalliset ympäristövaikutukset käyttämällä vaihtoehtoisia työmenetelmiä, hyödyntämällä yleistä jätteiden lajittelukäytäntöä, kierrättämällä materiaaleja ja ottamalla tuotteita valitessaan huomioon niiden käyttöikä, korjattavuus ja ympäristörasitus.

Työterveys ja turvallisuus

Urakoitsijalla pitää olla työterveys- ja työturvallisuustoiminnan hallintajärjestelmä, jonka tavoitteena on huolehtia Urakoitsijan omien työntekijöiden hyvinvoinnista ja työkyvyn säilyttämisestä sekä työ- tapaturmien ja ammattitautien ennaltaehkäisystä. Urakoitsijan tulee toimittaa kaikista Tilaajan töissä tapahtuneista tapaturmista, läheltä piti – tilanteista ja turvallisuushavainnoista selvitys Tilaajalle.

Urakoitsijan tulee laatia urakkakohtainen Urakoitsijan omaan työterveys- ja työturvallisuuden hallintajärjestelmään perustuva ja urakan erityisluonteen huomioiva turvallisuussuunnitelma.

Urakoitsijan on tehtävä työmailla veloitteidensa, lakien ja asetusten mukaiset tarkastukset, kuten viikoittaiset kunnossapitotarkastukset sekä koneiden, laitteiden, välineiden ja telineiden vaaditut tarkastukset. Tarkastukset on dokumentoitava ja dokumentit on pyydettäessä esitettävä Tilaajalle.

Kaikilla työalueella työskentelevillä työntekijöillä pitää olla lakien ja asetusten vaatimat henkisuojaimet, joiden käyttöön liittyvät määräykset on kuvattu Turvallisuusasiakirjassa. Urakoitsija vastaa siitä, että hän ja kaikki hänen aliurakoitsijansa noudattavat näitä määräyksiä ns. nollatoleranssi- periaatteen mukaisesti. Kaikkien työalueella työskentelevien työntekijöiden pitää noudattaa huumaavien aineiden käyttökieltoon liittyviä määräyksiä. Urakoitsijan velvollisuutena on tiedottaa ja käsitellä lain edellyttämällä tavalla edellä kuvattu, jolla pyritään edistämään henkisuojaimien käyttöä ja estämään huumaavien aineiden käyttö työalueella.

Mikäli Tilaaja havaitsee työalueella edellä mainittuihin liittyviä rikkomuksia Urakoitsijan tai Urakoitsijan alihankkijan työntekijän toimesta, viedään rikkomukset viiveettä tiedoksi Urakoitsijan sopimusvastaavalle ja urakan vastaavalle työnjohtajalle, ja kirjataan mahdollisuuksien mukaan välittömästi työmaapäiväkirjaan ja säännönmukaisesti seuraavan työmaakokouksen pöytäkirjaan. Näistä rikkomuksista Urakoitsija on velvollinen maksamaan Tilaajalle sakkoa Urakkaohjelman kohdan 15.11 mukaisesti.

Urakoitsija sitoutuu yhteistyössä Tilaajan kanssa kehittämään käytäntöjä, joilla edesautetaan työturvallisuuskulttuurin kehittymistä entistä paremmaksi.

Viestintäsuunnitelma

Urakoitsija tiedottaa urakasta alueen asukkaille, maanomistajille ja muille asianosaisille Tilaajan lukuun esimerkiksi:

- Työmaakyltillä
- Lehti-ilmoituksella
- Jaettavilla tiedotteilla

Tiedottamisesta sovitaan Tilaajan kanssa työvaihekohtaisesti. Työmaakyltit ja tiedotteet laaditaan Urakoitsijan toimesta Tilaajan ohjeistuksen mukaisesti. Ohjeistuksesta ei saa poiketa. Tiedote jaetaan heti urakan aloituskokouksen jälkeen, kun urakka on aikataulutettu. Työmaakyltti asennetaan ennen kuin työt maastossa alkavat.

Merkittävimmistä projekteista tehdään Tilaajan toimesta mediatiedote, jossa kerrotaan laajemmin projektista ja taustoista.

Yhteistyö median kanssa

Tilaajan tavoitteena on palvella mediaa hyvin ja vahvistaa yhtiön myönteistä mainetta. Urakoitsijan tai aliurakoitsijan edustaja ei ota kantaa Tilaajan, sen asiakkaan tai muun kolmannen osapuolen toimintaan ilman Tilaajan etukäteistä lupaa.

Urakoitsija ottaa puhelimitse välittömästi yhteyttä Tilaajaan median lähestyessä Urakoitsijaa Tilaajaa koskevissa kysymyksissä. Työkohteessa Urakoitsija voi lyhyesti kertoa toimittajalle faktat, mikä työkohde on ja ohjata sen jälkeen toimittaja ottamaan yhteyttä työn Tilaajaan.

Tilaaja voi ohjata median edustajan ottamaan kuvia tai haastattelemaan Urakoitsijaa työkohteessa. Tästä ilmoitetaan Urakoitsijalle.

Vikatilanteissa media voi tulla vikapaikalle omasta aloitteestaan tai Tilaajan ohjaamana. Urakoitsijan on aina ilmoitettava Tilaajalle median saapumisesta vikapaikalle. Vastaavasti Tilaajan on sovittava Urakoitsijan kanssa, jos Tilaaja ohjaa median edustajan vikakohteeseen jutuntekoon. Epäselvissä tapauksissa Urakoitsija ei ota kantaa mikä vian on aiheuttanut.

Medialla on oikeus ottaa kuvia julkisessa ympäristössä. Näistä tilanteista Urakoitsija ilmoittaa aina Tilaajalle.

3.4 Työmaapalvelut

(viite YSE 3 §)

Urakoitsija vastaa kaikista YSE 3 § mainituista työmaapalveluista.

3.5 Työmaan johtovelvollisuudet

(viite YSE 4 §)

Urakoitsija toimii tässä urakassa pääurakoitsijana ja lainsäädännön tarkoittamana päätoteuttajana.

Tilaaaja toimii teettämiensä mittauksen sekä muiden vastaavien Tilaaajan ilmoittamien töiden osalta päätoteuttajana.

Pääurakoitsija nimeää työmaan vastaavan työnjohtajan ja työmaan työturvallisuudesta vastaavan henkilön.

Materiaalitoimittaja vastaa materiaaleista kaupintavarastossa. Urakoitsija vastaa kaupintavarastosta noutamisestaan materiaaleista, niiden asennuskelpoisuuden varmistamisesta, materiaalien säilyttämisestä työmaalla sekä mahdollisista materiaalien palauttamisesta kaupintavarastoon (kaapelikelat, jne.)

4 TILAAJAN MYÖTÄVAIKUTUS- JA SUORITUSVELVOLLISUUS

(viite YSE 8 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

YSE 8 §:n 2.momentin a- ja b-kohtia ei sovelleta tässä sopimussuhteessa. Tilaaaja hankkii kaikki valokuituverkon rakentamisessa tarvittavat rakennus- ja toimenpideluvat. Rakennus- ja toimenpidelupien lupamaksuista vastaa Tilaaaja. Tilaaaja vastaa myös ELY-keskusten ja Liikenneviraston lupamaksuista.

Rakennuslautakuntaan tai lunastusmenettelyyn menevät maankäyttösopimukset hoidetaan Tilaaajan toimesta.

Tilaaaja vastaa urakan materiaalihankinnoista.

Tilaaaja vastaa omiin hankintoihinsa liittyvästä suunnittelusta. Urakoitsija vastaa Tilaaajan mahdollisesti teettämien suunnitelmien ja muiden suunnitelmien yhteensovittamisesta tarvittavilta osin.

Urakkaan alistetut sivu-urakoitsijat:

Tilaaaja voi teettää Urakoitsijan kanssa erikseen sopien myös omia erillisiä hankintojaan sivu-urakoina, jotka alistetaan Urakoitsijalle ja jotka kuuluvat myös Tilaaajan päätoteuttajan vastuiden ja velvoitteiden piiriin.

4.1 Yhteistoiminta

Projekti kieli on suomi. Kaikki projektin kokoukset, tarkastukset ja toimitukset pidetään suomen kielellä. Myös kaikki urakkaan liittyvät asiakirjat tulee laatia suomen kielellä, ellei urakka-asiakirjoissa ole toisin esitetty.

Urakoitsijat ovat velvollisia yhteensovittamaan eri työt ja työvaiheet. Töiden järjestelyssä ja työvaiheiden ajoituksessa on otettava huomioon Tilaajan suunnitelmissa ja työmenetelmäohjeissa esitettyjen alueiden vaiheistusten, dokumentoinnin ja käyttöönoton sekä työturvallisuuden vaatimukset.

Urakoitsijan on toimitettava rakennuskohteen työnaikainen pelastussuunnitelma ja suunnitelma työmaa-alueen järjestelyistä rakennuttajalle hyväksyttäväksi kahden (2) viikon kuluessa urakkasopimuksen allekirjoituksesta. Suunnitelman tulee olla voimassa olevien määräysten mukainen.

Urakoitsija sitoutuu huolehtimaan henkilökuntansa kitkattomasta yhteistyöstä Tilaajan ja muiden urakoitsijoiden kanssa koko työn ajan sekä siitä, että Urakoitsijan henkilökunta noudattaa Tilaajan antamia yleis- ja erikoisohjeita sekä työmenetelmäohjeita.

Urakoitsijan velvollisuus tiedottaa on YSE 1998 7 § mukainen. Urakoitsijalla on oikeus tiedottaa urakkaa koskevista asioista ulkopuoliselle taholle vain siltä osin kuin asia koskee urakoitsijan omaa toimintaa. Lisäksi noudatetaan Urakkaohjelman kohtaa 3.3. Viestintä ja Yhteistyö median kanssa.

Tilaajan työmenetelmäohjeet ja materiaalispesifikaatio ovat urakka-asiakirjojen liitteenä, ja Urakoitsija on velvollinen noudattamaan kaikkia niistä ilmeneviä ohjeita.

5 URAKASSA NOUDATETTAVAT ASIAKIRJAT

5.1 Sopimusasiakirjat

(viite YSE 13 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa)

Sopimusasiakirjat ja niiden keskinäinen pätevyysjärjestys on sopimuksessa määritellyn mukainen siten, että ylempänä luettelossa oleva asiakirja on alempana olevaa pätevämpi. Pätevämpi ja samalla liitenumeroilla olevissa päiväykseltään uudempi on vanhempaa pätevämpi

Lisäksi urakassa noudatetaan yleisiä standardeja, työohjeita ja –selostuksia, jotka on osoitettu edellä luetelluissa asiakirjoissa.

Koska YSE 13 § järjestystä on muutettu edellä esitetyllä tavalla, esitetään asiakirjojen pätevyysjärjestys Urakkasopimuksessa.

6 URAKKA-AIKA

6.1 Suoritus aika

(viite YSE 17 ja 18 §)

Urakan suoritus aika on mainittu sopimusasiakirjoissa. Urakoitsijan tulee huolehtia urakan töiden aikatauluttamisesta siten, että kaikki työt valmistuvat, on raportoitu ja myös laskutettu Urakkasopimuksen mukaisessa määräajassa.

Urakoitsijan tulee huomioida urakan aikataulussa kohteiden suunnittelu ja lupien tarkastaminen siten, että asetettu valmistumisaika saavutetaan.

Mikäli Urakoitsija katsoo, että urakka uhkaa viivästyä tai viivästyy luvan saantia kohtaavan ylivoimaisen esteen takia, Urakoitsijan on ilmoitettava asiasta Tilaajalle YSE 23 § menettelytapamääräyksiä noudattaen.

6.1.1 Töiden aloitus ja työaikataulu

Urakoitsijalla on oikeus aloittaa työt heti kun Tilaaja ovat antaneet aloittamiseen luvan. Töitä ei saa aloittaa ennen kuin urakoitsija on tehnyt turvallisuussuunnitelman.

Urakoitsijan on laadittava yhdessä Tilaajan kanssa YSE 1998 5 §:n mukainen työaikataulu kolmen (3) viikon kuluessa urakkasopimuksen allekirjoittamisesta rakennuttajien antamien ohjeiden mukaan.

Työaikatauluun on merkittävä aliurakoitsijoiden työt ja mahdolliset rakennuttajien erillisurakat sekä yhteisrakentaminen.

Aikataulun toteutumista seurataan työmaakokouksissa ja tarvittaessa pidettävissä erillisissä yhteistoimintakokouksissa. Työaikataulu hyväksytään yhteisesti noudatettavaksi ja sovitun aikataulun puitteissa tehtäviä työvaiheita voidaan muuttaa Tilaajan yksipuolisella ilmoituksella kahden (2) viikon kuluessa ilmoituksesta. Vaikka työaikataulu hyväksytään yhteisesti, on Urakoitsija joka tapauksessa yksin vastuussa aikataulusta, välitavoitteista sekä urakka-ajasta pois lukien muutosilmoitukset, joihin Tilaaja ilmoittavat erikseen kohtuullisen ajan aikataululle, välitavoitteille sekä urakka- ajalle.

6.1.2 Välitavoitteet

Tilaaja ja urakoitsija laativat yhdessä urakalle välitavoitteellisen aikataulun. Aikataulun täytyy ottaa huomioon urakan kokonaisaikataulu. Aikatauluun asetetaan tarkastelupisteitä, jotka toimivat sanktiollisina välitavoitteina.

Esim. 1. maanrakennuksen kokonaisurakka 150km, rakentamisaika 18 kk, ensimmäinen tarkastelupiste 2kk rakentamisen aloittamisesta, täytyy olla rakennettuna aikataulun mukaisesti 25km, toinen tarkastelupiste 4kk, jolloin täytyy olla rakennettuna 60km.

Esim. 2. teletöiden kokonaisurakka, tarkastellaan jatkuvasti siten, että töiden on valmistuttava kahden viikon kuluttua tilauksesta. Välitavoitteet ja viivästyssakot Urakkaohjelman 6.2 mukaan.

6.1.3 Töiden valmistuminen

Urakka katsotaan valmistuneeksi vasta, kun kaikki urakkaan liittyvät työt on tehty valmiiksi, kun työn loppudokumentit on hyväksytty Tilaajan toimesta oikeellisiksi, toteutuneet työyksiköt on tallennettu Tilaajan sähköisiin järjestelmiin ja todettu Tilaajan toimesta oikeellisiksi. Loppudokumentaatio tallennetaan Tilaajan sähköisiin järjestelmiin ennen työn valmistumista.

6.1.4 Työn tilatiedon ylläpito

Urakoitsija ylläpitää työn tilaa ja tarvittavia dokumentteja Tilaajan osoittaman sähköisten järjestelmien kautta.

Urakoitsijan on ylläpidettävä ajantasaista urakan tilatietoa Tilaajan tietojärjestelmissä sähköisen rajapinnan kautta. Urakan tilatieto kuvaa urakan tilaa suhteessa yhteisesti sovittuun urakan aikatauluun.

Työn aikana käyttöönotetut verkon osat on oltava dokumentoitavissa ennen käyttöönottoa. Työn aikana käyttöönotettujen verkon osien dokumentaatio tallennetaan Tilaajan sähköiseen järjestelmään Tilaajan ohjeiden mukaisesti 2 vrk ennen käyttöönottopäivää. Tilaajalla on oltava todenmukainen tieto käyttöönotettavasta verkosta ennen kuin käyttövastuu valmiista verkosta siirtyy Tilaajalle. Dokumentointivaatimukset on esitetty Hankekuvauksessa, teknisissä asiakirjoissa ja muissa Tilaajan ohjeissa (järjestelmäohjeet).

6.2 Viivästyssakko, välitavoite, viivästyksen liittyvät vahingonkorvaukset ja muut sanktiot

(viite YSE 18, 25 ja 31 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa)

Viivästyssakko on kultakin työpäivältä, jonka urakka ja/tai sen välitavoite myöhästyy Urakkasopimuksessa määritellystä valmistumisesta (mukaan lukien dokumenttien palauttaminen) tai välitavoitteesta, 0,1 % arvonlisäverottomasta tarjouksen vertailuhinnasta. Viivästyssakko lasketaan enintään 50 työpäivältä ja välitavoitteineen enintään 75 työpäivältä. Urakan maksimiviivästymissakko 75 päivää voi koostua myös yksinomaan välitavoitesakoista. Työpäiviksi luetaan arkipäivät. Viivästyssakon vähimmäismäärä on 500,00 €/päivä. Välitavoitteiden osalta urakan viivästyessä viivästyssakko lasketaan viivästyneen alueen tai alueiden kustannusarviosta 0,1% kuitenkin vähintään 500 €/päivä.

Mikäli urakan valmistuminen on Urakoitsijan vastattavasta johtuvasta syystä aikataulusta myöhässä tai vaarassa myöhästyä, on Urakoitsijan ryhdyttävä omalla kustannuksellaan kaikkiin kohtuullisiin toimenpiteisiin aikataulun saavuttamiseksi.

Yllämainitun ja YSE:n mukaisen vastuun lisäksi Urakoitsijalla on velvollisuus korvata Tilaajalle, mitä Tilaaja ovat joutuneet viivästyksestä maksamaan Urakoitsijasta tai tämän alihankkijasta johtuvasta syystä asiakkaalleen tai muille tahoille tai muulla juridisella perusteella.

Mikäli valokuituverkon valmistuminen ja siihen liittyvät hallinnolliset toimenpiteet viivästyvät Traficomien asettamasta määräpäivästä 31.12.2025 Urakoitsijasta johtuvasta syystä, on Urakoitsija lisäksi velvollinen korvaamaan Tilaajalle viivästyksen seurauksena menetetyt laajakaistatuen. Laajakaistatuki on korkeintaan 44 % hankkeen tukikelpoisista kustannuksista.

7 VASTUUVELVOITTEET

7.1 Urakoitsijan vastuu

(viite YSE 7 §, 24-33 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa)

Urakoitsijan edellytetään ennen tarjouksen antamista hankkineen kaikki sellaiset tiedot ja tutkineen kaikki seikat, joilla tarjouspyyntöasiakirjojen perusteella on merkitystä hänen velvollisuuksiensa kannalta. Urakoitsijan tulee myös sopimusaikana hankkia kaikki tarvitsemansa tiedot ja tutkia kaikki sellaiset seikat, joilla sopimusasiakirjojen mukaan on merkitystä hänen velvollisuuksiensa kannalta.

Tilaaaja voi tarvittaessa soveltaa YSE 7§:n 3. ja 4.mom. mukaista hyväksyttämismenettelyä koskemaan myös tärkeimpiä suunnittelijoita.

Urakoitsijan vastuu on yleisten periaatteiden osalta YSE 1998 24–33 § mukainen. Urakoitsija vastaa kustannuksellaan tekemiensä työvirheiden sekä laatimiensa suunnitelmien virheellisyyden aiheuttamista korjauksista ja kustannuksista.

Urakoitsijan edellytetään asiantuntijana valitsevan käytettävät työmenetelmät, tarvittavat materiaalit, laitteet, koneet yms. rakennuttajan luovuttamien ja itse hankkimien tietojen perusteella.

Urakoitsija vastaa työmenetelmiensä soveltuvuudesta, niistä aiheutuvista lisäkustannuksista ja niihin liittyvistä suunnitelmista.

Urakoitsija on YSE 29 ja 30 §:ssä mainitun vastuun lisäksi velvollinen kustannuksellaan korjaamaan tai poistamaan ne urakan toimivuudessa ilmenevät virheet, puutteet tai haitat, jotka ilmenevät ennen takuuajan loppua.

Urakoitsijan tulee sopia ja vastata kaikista mahdollisista rakennusaikana aiheuttamistaan vahingoista suoraan maanomistajille ja muille vahinkoa kärsineille. Rakennusaikaiset vahingot ja korvaukset kirjataan ja luettelo toimitetaan tiedoksi Tilaajalle.

7.2 Tilaaajan vastuu

(viite YSE 24-25 §, 34-35 §)

Kun Tilaaaja ilmoittaa Urakoitsijalle, että tarkastettavaksi jätetyt suunnitelmat on hyväksytty, tämä tarkoittaa sitä, että Tilaaaja hyväksyy suunnitelmien yleisratkaisut ja laatutason. Vastuu siitä, että kyseessä olevat ratkaisut täyttävät niille sopimusasiakirjoissa määritellyt turvallisuus-, toiminnallisuus- ja laatuvaatimukset, on kuitenkin Urakoitsijalla

8 VAKUudet JA VAKUUTUKSET

(viite YSE 36 § ja 38§, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa)

8.1 Urakoitsijan vakuudet

Urakoitsijan Tilaajalle antamat vakuudet ovat alistamisen tapahduttua toissijaisesti pää- ja sivu-urakoitsijan alistamissopimukseen perustuvien vaateiden vakuutena. Takaukseen tai

muuhun vakuutta koskevaan sitoumukseen tulee ottaa maininta siitä, että vakuus kattaa myös alistamissopimukseen perustuvan vastuun.

8.1.1 Rakennusajan vakuus

Urakkakohtainen urakkasopimuksessa määritelty rakennusaikainen vakuus, on annettava 21 vuorokauden kuluessa tilauksen jälkeen, kuitenkin viimeistään ennen ensimmäisen maksuerän laskuttamista. Rakennusajan vakuus määritellään arvonlisäverottomasta tarjouksen vertailuhinnasta. Rakennusajan vakuus on kuitenkin vähintään ensimmäisen maksuerän suuruinen.

Rakennusaikainen vakuus kattaa myös lisä- ja muutostyöt. Vakuuden tulee olla voimassa kolme kuukautta yli urakka-ajan kuitenkin joka tapauksessa siihen saakka, kunnes Tilaaajan hyväksymä Urakan taloudellinen loppuselvytys on pidetty ja rakennuttajien hyväksymät takuuajan vakuudet jätetty rakennuttajille. Vakuudeksi hyväksytään raha- tai vakuutuslaitoksen antama omavelkainen takaus kuittaamattomuustodistuksella varmennettuna tai muu Tilaaajan hyväksymä vakuus. Vakuussitoumuksen on oltava suomenkielinen. Ulkomaisen vakuuden antajaksi hyväksytään vain sellainen yhtiö, jolla on valtuutettu edustaja Suomessa. Rakennusaikainen vakuus palautetaan Urakoitsijalle, kun vastaanottotarkastus on pidetty, urakka on vastaanotettu ja takuuajan vakuus on asetettu.

8.1.2 Takuu aika ja takuuajan vakuus

(viite YSE 29 § ja 36 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa)

Takuu aika alkaa urakkasuorituksen valmistumisesta ja jatkuu 24 kuukauden ajan. Urakoitsija asettaa takuuajan vakuuden, jonka suuruus on yhteensä 2,5 % arvonlisäverottomasta tarjouksen vertailuhinnasta. Vakuuden tulee olla voimassa kolme kuukautta yli takuuajan ja kunnes takuuajan työt on hyväksytysti suoritettu. Takuuajan vakuudeksi ei hyväksytä konsernivakuutta.

Urakoitsija vastaa myös niistä suorituksensa asennus- ja mittavirheistä, jotka paljastuvat vasta takuuajana huolimatta siitä, että työ olisi jo tarkastettu ja vastaanotettu.

Urakoitsija on vastuussa takuuajana havaittujen puutteiden ja vikojen korjaamisesta sekä niiden aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta YSE:n mukaisesti. Takuuajana Tilaaajalla on lisäksi oikeus, käyttötilanteen tai käyttöturvallisuuden niin vaatiessa ilman kirjallista ennakkohuomautusta korjata tai korjauttaa kolmannella osapuolella takuun piiriin kuuluva työ Urakoitsijan laskuun, ellei Urakoitsija pysty riittävän nopeasti korjaamaan vikaa. Takuuajan jälkeen Urakoitsijan vastuu on YSE:n mukainen.

Takuuajana korjatulle tai uusitulle urakkasuorituksen osalle on annettava uusi, korjaustyön vastaanotosta alkava takuu ("uusi takuu aika"), jossa takuuajan pituus on sama kuin alkuperäisessä takuussa. Uuden takuuajan aikana korjatuille tai uusituille urakkasuorituksen osille ei anneta uutta takuu aikaa, vaan niiden osalta takuu on voimassa kuluvan takuuajan päättymiseen saakka. Uuden takuuajan päättymisen jälkeen urakoitsijan vastuu kyseisen urakkasuorituksen osasta voi tulla kyseeseen YSE 1998 30 §:ssä säädetyissä tapauksissa.

Mikäli jollekin rakennusosalle, koneelle, laitteelle, kalusteelle tms. valmistaja tai toimittaja antaa kahta (2) vuotta pidemmän takuun ilmoittamalla tästä julkisesti tai yksityisesti, tulee urakoitsijan myös näistä sitoumuksista toimittaa kirjallinen, Tilaajan nimiin annettu todistus.

Takuutodistukset on tallennettava projektin tietopankkiin ja luovutettava rakennuttajalle viimeistään vastaanottotarkastuksessa.

8.2 Tilaajan vakuudet

(YSE 37 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Maksuvelvollisuutensa täyttämistä Tilaaja ei esitä selvitystä eikä aseta vakuutta.

8.3 Vakuutukset

(viite YSE 38 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Urakoitsijan on vaadittaessa esitettävä todistukset ottamistaan vakuutuksista.

8.3.1 Rakennuskohteen vakuuttaminen

Urakoitsijan on velvollinen vakuuttamaan rakennuskohteen YSE 38 § mukaisesti siten, että vakuutusmäärän tulee joka hetki vastata rakennuskohteen täyttä arvoa lisä- ja muutostöineen ja omavastuu saa olla enintään 20 000 €. Rakennustyövakuutuksen tulee kattaa myös vastaanoton jälkeen suoritetuista jälkikorjauksista ja takuutöistä aiheutuvat vahingot.

8.3.2 Vastuuvakuutus

YSE 38 §:n mukaan. Urakoitsijalla tulee olla voimassa oleva toiminnan vastuuvakuutus. Urakoitsija on velvollinen huolehtimaan siitä, että myös sen aliurakoitsijoilla on voimassa oleva ao. työtä koskeva toiminnan vastuuvakuutus.

Lisäksi Urakoitsijan tulee ottaa erillinen vakuutus louhinta- ja räjäytystöille tai vastuuvakuutuksessa tulee olla maininta, että vastuuvakuutus kattaa myös louhinta- ja räjäytystyöt. Vakuutuksen tulee kattaa myös Urakoitsijan alihankkijat sekä Tilaajan.

Vastuuvakuutuksen korvausmäärän tulee olla vähintään 1,0 M€. Vastuuvakuutuksen omavastuu saa olla enintään 20 000 €.

9 TILAAJAN MAKSUVELVOLLISUUS

9.1 Urakkahinnan maksaminen ja Tilaajan pidätysoikeus

(viite YSE 40 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa, viite YSE 42 §.)

Urakka on kokonaisurakka yksikköhinnoin.

Tilaaajan laskutuskäytäntö on urakkasopimuksen mukainen.

Viimeinen maksuerä voidaan maksaa, kun urakka on valmis ja hyväksytysti vastaanotettu, rakennuttaja on hyväksynyt takuuajan vakuuden, mahdolliset vastuu- ja myöhästymiskysymykset on selvitetty, rakennuttaja on vastaanottanut ja hyväksynyt urakoitsijan laadittavaksi määrätyt punakynäkuvat, tarkepiirustukset ja -mittaukset ja muun luovutusaineiston sekä taloudellisen loppuselvityksen ja pöytäkirja on allekirjoitettu.

9.1.1 Ennakko

Tilaaaja ei maksa ennakkomaksua.

9.2 Hintasidonnaisuudet

(viite YSE 48 § ja 49 §)

Vuoden 2024 yksikköhinnat ovat kiinteät ilman valuuttasidonnaisuutta.

Vuoden 2025 yksikköhinnat ovat kiinteät ilman valuuttasidonnaisuutta, mikäli urakoitsijan tarjous ei sisällä indeksikorotusta. Mikäli urakoitsijan tarjous sisältää vuosittaisen indeksikorotuksen, voidaan korotus tehdä aikaisintaan 1.4.2025.

9.3 Suunnitelmien muuttamisen vaikutus urakkahintaan

(viite YSE 44 §, 45 §, 46 §, 47 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Suunnitelmien muuttamisesta aiheutuvien urakkahinnan muutosten osalta noudatetaan YSE:ssä olevien määräysten ohella seuraavaa: Lisä- ja muutostöiden hinnoittelussa noudatetaan sopimuksen liitteenä olevan hinnoitellun yksikköhintaluettelon hintoja.

Mikäli yksikköhintaluettelon hintoja ei voida soveltaa, sovelletaan YSE 47 §:n mukaista omakustannushintaa. Omakustannushintaa käytettäessä, yleiskustannuslisänä on 12 % lukuun ottamatta YSE 47 §:n 1. momentin c. kohdan urakan aliorakoita ja Urakoitsijan hankkimia materiaaleja, joiden osalta yleiskustannuslisänä käytetään aliorakoihin sisältyvien yleiskustannusten lisäksi 10 %. Edellä mainittuja noudatetaan myös, mikäli uusista yksiköistä sovitaan omakustannushintaisesti tai mikäli Urakoitsija hankkii urakkaan kuulumattomia materiaaleja kohdan 3.1.3. mukaisesti.

9.4 Laskujen maksuaika ja viivästyskorko

(viite YSE 41 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa.)

Urakoitsija hyväksyy Tilaaajalla maksuerien maksukelpoisuuden ennen laskuttamista. Laskujen maksuaika on sopimuksessa sovitun mukainen, kuitenkin vähintään 30 vrk siitä, kun maksukelpoinen lasku on esitetty Tilaaajalle. Yliajalta Urakoitsijalla on oikeus korkolain (633/1982, muutoksineen) 4,1§:n tai sen sijaan tulevan myöhemmän säännöksen mukaiseen viivästyskorkoon. Laskujen huomautusaika on 14 vrk.

9.4.1 Valokuituverkon urakkahinnan laskuttaminen

Urakoitsija kerää suoritteet toteutuneiden suoritteiden perusteella ja laskuttaa Tilaajaa työn laskutus- ja raportointiohjeistuksen (urakoitsijoiden laskutus jaetuissa urakoissa) mukaisesti. Jokaiseen maksuerään tulee sisältyä kaikki erään sisältyvä työsuoritteet. Laskulla on ilmoitettava:

- onko kyseessä tukikelpoinen vai tukikelvoton verkon osuus
- verkon osuudet verkon osuuksittain seuraavasti: tieosuudet jatkosväleittäin, kadunnimi, kiinteistön numero tai muu erikseen sovittava tunniste, jolla suoritteet voidaan kohdistaa kuuluvaksi tieosuuksille
- kaapelinvetokortin mukaisesti edellä mainittuine verkon osuuksittain kaapeliväli (alku- loppu), kaapelityyppi, kela nro, valmiste nro ja kaapelilukema (alku – loppu)
- laskulla on ilmoitettava rakennettavaan verkkoon asennettavat kaapelit, putket ja muut materiaalit ja tarvikkeet on ilmentävä tukikelpoisten ja tukikelvottomien verkon osuuksien mukaisesti eriteltyinä ja yksilöitynä
- suoritettut yksikköhintasuoritteet ja niiden määrät sekä näiden kartoittaminen
- Tosite ennakkohyväksytyistä suoritteista
- hyväksytyt työmaapäiväkirjat

Maksut hyväksytystä työstä maksetaan hyväksytyjen suoritteiden mukaisesti laskua vastaan. Hyväksyntää vaativat suoritteet voidaan hyväksyä ja maksaa vain Tilaajan kirjallisesti etukäteen antaman hyväksynnän mukaisesti. Tilaaja ja Urakoitsija määrittelevät ennen urakan aloitusta rakentamisalueet, joiden valmistumisen perusteella Urakoitsijan laskutus tapahtuu.

10 ORGANISAATIO

10.1 Tilaajan organisaatio / edustajat

Tilaajan toimivaltaisina edustajina toimivat Pukkikuitu Oy:n nimeämät henkilöt. Paikallisvalvojana ja Tilaajan projektipäällikkönä toimii Pukkikuitu Oy:n nimeämät edustajat.

Tilaajan nimeämä, VNa 205/2009 5§:n tarkoittama turvallisuuskoordinaattori, on Tilaajaa edustava projektipäällikkö

10.2 Urakoitsijan organisaatio / edustajat

(viite YSE 56 §)

Urakoitsijan on tarjouksessaan nimettävä rakennustyöstä vastaava työnjohtaja. Lisäksi Urakoitsijan tulee nimetä ja ilmoittaa Tilaajalle viimeistään ennen töiden aloitusta työmaan vastaava työnjohtaja ja työturvallisuudesta vastaava henkilö.

Tilaaja pidättää itselleen oikeuden hyväksyä tai hylätä Urakoitsijan esittämän työnjohdon. Hylkääminen voi tapahtua vain perustellusta syystä.

10.3 Lisä- ja muutostöiden tilaaminen

(viite YSE 43 §, 44 §, 46 §, 59 §, 60 §)

Urakka on kokonaisurakka yksikköhinnoin. Urakkahinta on Urakoitsijan antaman tarjouksen yksikköhintojen ja Tilaajan suuntaa antavien määräluetteloiden perusteella arvioitu kokonaishinta. Mikäli yksiköiden määrämuutoksista aiheutuu muutos (lisä- tai muutostyö) arvioidaan urakkakohtaiseen urakkahintaan, on Urakoitsijan hyväksyttävä muutos ennen työn toteuttamista.

Kaikkiin lisä- ja muutostöihin, lukuun ottamatta YSE 43 § 3 mom. mukaisia pieniä ja kiireellisiä muutoksia, on ennen työn toteutuksen aloittamista ja hankintoja saatava Tilaajan kirjallinen hyväksyminen. Lisä- ja muutostyöt on oikeutettu tilaamaan Tilaajan nimeämät edustajat.

Urakoitsija on velvollinen ylläpitämään lisä- ja muutostöiden seurantaan, jossa esitetään yksilöidysti urakoitsijan tarjoamat, rakennuttajan hyväksymät ja hylätyt lisä- ja muutostyöt sekä mahdolliset hyvitykset.

Urakoitsijalla ei ole oikeutta saada korvausta suunnitelmista poikkeavasti tehdystä työstä aiheutuneista lisäkustannuksista.

Urakoitsijan omien suunnitelmiensa perusteella laskemat aine- ja työmäärät eivät sido Tilaajaa, vaikka Tilaaja olisi tarkastanut ja hyväksynyt suunnitelmat.

Selvyyden vuoksi todetaan, että maksuvelvollisuus syntyy toteutuneiden suoritteiden perusteella.

11 YHTEISET TOIMITUKSET JA KIRJAUKSET

11.1 Katselmukset

(viite YSE 65 §)

Työmaa-alueet täsmennetään tarvittaessa yhteisessä katselmuksessa. Rakennuspaikalla pidetään aloituskatselmus, jossa rakennusalue luovutetaan urakoitsijan käyttöön työn toteutusta varten. Aloituskatselmuksen ja työn edetessä yhteydessä Urakoitsija on velvollinen huomioimaan kaikki erityiskohteet mm. liikennelaskurien sijainnit, louherakenteet, suojellut puut ja kasvit, historialliset kohteet sekä pohjavesisuojuukset.

Mikäli joudutaan louhimaan ja Urakoitsija on saanut suoritteen käyttämiselle etukäteen kirjallisen hyväksynnän, Urakoitsija on velvollinen suorittamaan naapurikiinteistöissä aloituskatselmuksen ennen louhintatyön aloittamista ja kutsumaan Tilaajan edustajan aloituskatselmukseen. Louhintatöiden loputtua Urakoitsija ja Tilaaja suorittavat yhdessä loppukatselmuksen, jossa todetaan, onko louhintatyö aiheuttanut vaurioita.

Osapuolet vastaavat katselmuskustannuksista omalta osaltaan. Katselmuspöytäkirjat luovutetaan Urakoitsijan käyttöön.

Muista katselmuksista sovitaan erikseen.

Eryityskatselmusten ja muiden katselmusten perusteella Urakoitsija on velvollinen esittämään ennakkoon työmaakokouksissa mahdolliset tarpeet muiden viranomaisten vaatimien lupien ja tarkastusten hankkimiselle.

11.2 Suunnittelu- ja työmaakokoukset, suunnitelmakatselmus

(viite YSE 66 §)

Suunnitelmakatselmus pidetään ennen urakkasopimuksen tekemistä ja tarvittaessa myös ennen työ- vaiheiden aloittamista suunnitelma- ja toteutuksen toteamiseksi sekä suunnitelmien toimittamisesta sopimiseksi.

Suunnitelmakatselmuksen perusteella Urakoitsija on velvollinen esittämään ennakkoon työmaakokouksissa mahdolliset tarpeet muiden viranomaisten vaatimien lupien ja tarkastusten hankkimiselle. Urakoitsijan on osallistuttava suunnittelu- ja työmaakokouksiin. Kokouksissa toimii puheenjohtajana työmaan valvoja.

Urakoitsijan on osallistuttava myös yhteisten rakennushankkeiden työmaakokouksiin ja katselmuksiin.

Työmaakokouksia pidetään tarvittaessa. Tilaaja varaa tilan kokousten pitämiseen. Työmaakokouksen puheenjohtajana ja pöytäkirjan pitäjänä toimivat Tilaajan edustajat.

Urakoitsija on velvollinen ilmoittamaan ennakolta Tilaajalle työmaakokouksessa käsiteltävät asiat (työvaiheilmoitus) vähintään kolme (3) työpäivää ennen kokousajankohtaa.

Urakoitsijoiden yhteiset toimitukset

Pääurakoitsijan velvollisuutena on valvoa ja ohjata työmaan yhteistoimintaa. Tätä varten urakoitsijoiden on keskenään pidettävä tarvittaessa yhteistoimintakokouksia, joihin jokainen urakoitsija on velvollinen osallistumaan. Mikäli käsiteltävänä on myös Tilaajan asioita, on kokoukseen pyydettyä Tilaajan edustaja.

11.3 Kirjalliset ilmoitukset

Sähköposti sekä Tilaajan sähköiseen järjestelmään tehtävät kirjaukset vastaavat tässä urakassa vaadittavia kirjallisia ilmoituksia.

11.4 Työmaapäiväkirja

(viite YSE 75 §)

Urakoitsijan tulee pitää päivittäistä työmaapäiväkirjaa.

Urakoitsija ylläpitää työmaapäiväkirjaa projektin tietopankissa ja huolehtii osaltaan siitä, että siihen merkitään päivittäin työtä koskevat tiedot ja tapahtumat. Tilaaja toimittaa urakoitsijalle mallin työmaapäiväkirjasta urakan aloituskokoukseen mennessä.

Työmaiden työmaapäiväkirjat kootaan yhteen aina viikko kerrallaan projektin tietopankkiin. Kaikkien työryhmien päiväkirjat ovat muodoiltaan samanlaisia ja noudattavat rakennuttajan toimittamaa mallia työmaapäiväkirjasta. Jokaisen työryhmän

päiväkirjat on oltava ovat selkeästi erotettavissa toisistaan ja siten työryhmän työn seuranta selkeää ja jälkeinpäin seurattavissa.

Työmaapäiväkirjassa esitetyt huomautukset, joilla katsotaan olevan taloudellisia tai aikataulullisia vaikutuksia, on urakoitsijan tuotava seuraavan työmaakokouksen käsittelyyn uhalla, että puhevalta asiassa muutoin menetetään.

Tilaaaja hyväksyy työmaapäiväkirjan yhden (1) viikon kuluessa siitä, kun työmaapäiväkirja on toimitettu projektin tietopankkiin, ellei työmaapöytäkirjasta esitetä huomautusta tai reklamaatiota. Työmaapäiväkirjat voidaan hyväksyä myös päivittäisen valvonnan yhteydessä rakennuttajan valvojan suorittaessa työmailla tapahtuvaa valvontaa.

Rakennuttaja reklamoi mahdollisista havaituista puutteista tai poikkeamista työmaapäiväkirjojen hyväksynnän yhteydessä, mikäli puutteista tai poikkeamista ei ole annettu reklamaatiota jo työmaavalvonnan yhteydessä YSE 1998 8 luvun 61 ja 62 §:en mukaisesti. Reklamaation alaiset suoritteet eivät ole laskutuskelpoisia. Reklamaation alaiset suoritteet eivät kuitenkaan estä niiden hyväksytyjen suoritteiden laskutusta, jotka eivät liity reklamaatioon. Työmaapäiväkirjan hyväksyntä ja sen toimittaminen laskulla olevien suoritteiden yhteydessä on yksi laskutus- ja maksukelpoisuuden ehdoista. Hyväksynnän jälkeen suoritteet, jotka ovat merkitty työmaapäiväkirjaan ja ovat hyväksytyt, ovat laskutuskelpoisia.

Urakoitsijan on laadittava työmaapäiväkirja ja tarkastuspöytäkirjat siten, että ne täydentävät rakennuslain rakennusvalvontaviranomaisten edellyttämää tarkastusasiakirjaa.

11.5 Tarkastukset ja koestukset ja viranomaistarkastukset

Urakoitsija tekee tarvittavat mittaukset ja koestukset urakkasuorituksen laadun varmistamiseksi.

Urakoitsijan on pidettävä rakennusvalvontaviranomaisen edellyttämää rakennustyön tarkastus- asiakirjaa. Muut urakoitsijat vastaavat tarkastusasiakirjan laadinnasta ja ylläpidosta oman urakkansa edellyttämässä laajuudessa.

Urakoitsijan on huolehdittava siitä, että kaikki viranomaiskatselmukset ja -tarkastukset tulevat pidetyiksi. Toimituksista on ilmoitettava yhtä (1) viikkoa ennen toimituksen pitoa Tilaaajalle, jotta näiden edustajat voivat olla läsnä tarkastustoimituksessa. Lisäksi noudatetaan Työmenetelmäohjeistusta.

11.6 Vastaanottotarkastus ja taloudellinen loppuselvitys

(viite YSE 70, 71, 73 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Urakan vastaanotto tapahtuu YSE 71 §:n mukaisesti, kun urakan työt ovat hyväksytysti valmiit. Pienet puutteet eivät estä vastaanottoa edellyttäen, että puutteet yksilöidään ja niiden korjaamiseen varattu aika mainitaan vastaanottopöytäkirjassa. Turvallisuusriskin aiheuttama virhe tai puute on aina vastaanoton este. Puutteiden tulee olla korjattu, ennen kuin viimeinen maksuerä maksetaan, taikka sovitaan erikseen maksuerästä pidätettävä summa.

Urakoitsijan päätoteuttajan-, työturvallisuuden-, vahingon- ja vahingonvaaranvastuu ulottuu myös vastaanoton jälkeisten avoimien ja keskeneräisten töiden loppuunsaattamiseen.

Hyväksytysti tehty loppudokumentointi ja toteutuneiden työyksiköiden tallentaminen Tilaajan sähköiseen järjestelmään on urakan vastaanoton edellytys. Tilaajalla on oikeus kieltäytyä vastaanotto- tarkastuksen pitämisestä, kunnes työmaapäiväkirjat, kaapelinvetokortit ja käyttöönottotarkastuspöytäkirjat, mittauspöytäkirjat yms. on kokonaisuudessaan asianmukaisesti täytettynä toimitettu Tilaajille ja Tilaajalle on varattu kaksi (2) viikkoa aikaa huomautusten esittämiseen. Urakka katsotaan kokonaisuudessaan vastaanotetuksi vasta, kun loppudokumentit on hyväksytty Tilaajan toimesta oikeellisiksi ja kaikki urakkaan liittyvät työt ovat YSE 71§:n mukaisessa tarkastuksessa todettu valmiiksi tehdyksi.

Tilaajalla tulee kuitenkin olla jo 2 pv ennen käyttöönottoa käytettävissään riittävät, käytönvalvonnan tarvitsemat ajan tasaiset tiedot dokumentaatiosta.

Urakoitsijan tulee säilyttää työhön liittyvät oleelliset loppudokumentit, kuten käyttöönottotarkastus- pöytäkirjat ja laadunvarmistusmittausten tulokset vähintään 10 vuotta vastaanotosta. Taloudellisten vaatimusten esittämisessä noudatetaan Urakkaohjelman kohtaa 11.6.2.

11.6.1 Osittainen vastaanotto

Mikäli urakasta osa otetaan käyttöön ennen urakan vastaanottoa, menetellään urakan osittaisessa vastaanottotarkastuksessa YSE 70 §:n ja Urakkaohjelman kohdan 11.6. mukaisesti. Lähtökohtaisesti osavastaanottoja ei hyväksytä.

11.6.2 Taloudellinen loppuselvitys

(Sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Urakasta pidetään erillinen YSE 73 §:n mukainen taloudellinen loppuselvitys.

11.7 Takuutarkastus

(viite YSE 29 § ja 74 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Takuutarkastus pidetään YSE:n periaatteiden mukaisesti. Lisäksi välitarkastus tehdään Tilaajan harkinnan mukaan tarvittaessa katu- tai tiealueella suoritettujen kaapeliojien painumien toteamiseksi. Välitarkastuksen kutsuu koolle Tilaaja.

Kukin osapuoli vastaa sopimuksenmukaisten tarkastusten kustannuksistaan. Mikäli kuitenkin joudutaan pitämään uusintatarkastuksia urakoitsijan suorituksen virheiden vuoksi, niin Tilaaja veloittavat uusintatarkastuksesta aiheutuneet kustannukset uusintatarkastustarpeen aiheuttaneelta urakoitsijalta seuraavasti:

- ensimmäinen jälkitarkastus veloitusetta
- toinen jälkitarkastus 1000 €
- kolmas jälkitarkastus 2000€

- enemmän jälkitarkastukset 3000 €/kpl.

12 LAADUNVARMISTUS

12.1 Tilaajan laadunvarmistus

(viite YSE 9 § ja 62 §)

Tilaja tulevat suorittamaan urakan aikana laadunvalvontaa. Tilaajan suorittamat kokeet ja mittaukset eivät vähennä Urakoitsijan sopimuksenmukaista vastuuta urakasta eivätkä korvaa Urakoitsijan laadunvalvontaa.

12.2 Urakoitsijan laadunvarmistus

(viite YSE 10 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Urakoitsijan on tarjouksessaan esitettävä oman toiminnan ja työn laadun hallintajärjestelmä sekä kuinka hän varmistaa suorituksensa laadun. Laadunhallintajärjestelmässä on esitettävä Tilaajan tarjouspyynnössä esittämät laadulliset vaatimukset.

Urakoitsijalla pitää olla jatkuva laadunhallintajärjestelmä oman toiminnan ja työn laadun varmistamiseksi sekä tarkastamiseksi. Urakoitsijan pitää pyydettäessä osoittaa Tilaajalle järjestelmän soveltaminen. Laadunvarmistuksen tulee kattaa myös alihankintaketjut. Lisäksi laadunvarmistuksessa on huomioitava Hankekuvauksessa esitetyt vaatimukset mittauksista ja koestuksista.

Laadunhallintajärjestelmän tulee kattaa myös Urakoitsijan työkalujen ja välineiden vaatimusten mukaiset tarkastukset ja kalibroinnit. Urakoitsijan on ylläpidettävä luettelo tarkastus- ja kalibrointivaatimusten täyttymisestä. Luettelo on esitettävä Tilaajalle pyydettäessä.

Urakoitsijan tulee laatia kahden (2) viikon kuluessa Urakkasopimuksen allekirjoituksesta urakkakohtainen Urakoitsijan omaan laadunhallintajärjestelmään perustuva ja urakan erityisluonteen huomioiva laatusuunnitelma, jota täydennetään työn kuluessa. Laatusuunnitelma tulee esitellä Tilaajalle yhdessä urakkakohtaisten turvallisuus-, ympäristö- ja viestintäsuunnitelmien kanssa ennen töiden aloitusta. Hankkeen aikana tehtävät tarkastukset, vastuuhenkilöt ja tarkastuksien osanottajat esitetään urakoitsijan laatimassa ja ylläpitämässä laatusuunnitelmassa.

Kunkin urakoitsijan ja alieurakoitsijan on laadittava omaa työtään koskeva työmaan laatusuunnitelma. Lisäksi Urakoitsijan on toimitettava viranomaisen edellyttämään laadunvarmistus selvitykseen tarvittavat tiedot. Jokainen rakennuskohteessa toimiva urakoitsija on velvollinen toimittamaan sähköisesti Urakoitsijalle ja Tilaajalle laatua koskevat suunnitelmat ja dokumentit kaksi (2) viikkoa ennen töiden aloitusta.

Kaikki laatua koskevat suunnitelmat kootaan Urakoitsijan johdolla osaksi urakoitsijan laatusuunnitelmaa.

Urakoitsijan täytyy varmistaa oman työnsä laatu ja huolehtia urakan ns. nollavirheluovutuksesta Tilaajille. Oman työn laadun tarkastus- ja varmistustulokset,

dokumentit, työmaapäiväkirjat ja kaapelinvetokortit sekä ehkäisevät toimenpiteet havaittujen laaturvirheiden poistamiseksi jatkossa, on raportoitava työmaakokouksissa sekä tarvittaessa erikseen sovituilla menettelyllä Tilaajalle. Lisäksi Urakoitsijan tulee dokumentoida laatuun liittyvät tiedot ja tulokset projektin tietopankkiin siten, että kaikki puutteellisuudet ja poikkeavuudet sekä niiden syyt ovat jäljitettävissä.

Urakoitsijan on koottava kaikki laatuun liittyvät dokumentit siten, että ne ovat Tilaajan edustajan nähtävillä ajantasaisina projektipankissa. Laadun perusdokumenteista on koottava laatusuunnitelman mukaisesti säännöllisesti työmaapäiväkirjat ja kaapelinvetokortit, jotka käsitellään tarvittavilta osin työmaakokouksissa ja katselmuksissa.

Jokaisesta laatu-poikkeamasta tulee Urakoitsijan laatia välittömästi laatu-poikkeamaraportti, jossa tulee kuvata tapahtunut laadunalaistus ja suunnitellut tai mahdollisesti toteutetut korjaustoimenpiteet sekä korjaustoimenpiteiden aikataulu. Korjaustoimenpiteiden aikataulu ei voi olla kahta (2) viikkoa pidempi rakennuskaudella.

Korjaustoimenpiteet ja niiden aikataulu tulee Urakoitsijan etukäteen hyväksyttäväksi Tilaajalla. Urakoitsijan tulee luovuttaa kaikki poikkeamaraportit Tilaajan edustajalle ja tallentaa projektin tietopankkiin viimeistään yhden (1) viikon kuluessa poikkeamatapahtumasta.

Urakoitsijan on Tilaajan pyytäessä esitettävä käytetyt työmenetelmät sekä miten vetolujuuden pysyminen sallituissa rajoissa on varmistettu. Lisäksi Urakoitsija sitoutuu toimittamaan valokuvadokumentaatiota Tilaajan ohjeiden mukaisesti. Tarkemmat ohjeet valokuva- ja videodokumentaatiosta on Työmenetelmäohjeistuksessa. Laadun seuraamisessa Urakoitsijan tulee hyödyntää Tilaajan osoittamaa mobiilia laadunseuranta- ja havainnointijärjestelmää.

Urakoitsijan toiminnan laatua tullaan sopimuskauden aikana seuraamaan erilaisilla mittareilla.

Mikäli Urakoitsija rikkoo sopimusta tai ei toimi asetettujen tavoitteiden mukaisesti tai Urakoitsijan laadussa tai aikataulujen pitävyydessä tapahtuu huomattavia puutteita, eikä laatu ole oleellisesti parantunut 21 päivän kuluessa kirjallisesta huomautuksesta, on Tilaajalla oikeus purkaa urakkasopimus Urakkaohjelman kohdan 16 mukaan.

Mikäli Urakoitsijan työssä/töissä havaitaan olennaisia, vakavia tai toistuvia turvallisuuden tai työn laatuun liittyviä puutteita, on Tilaajalla oikeus keskeyttää Urakoitsijan kaikki työmaat heti, kunnes puutteellisten töiden virheet on korjattu ja Tilaaja voi varmistua siitä, että vastaavia puutteita ei esiinny muilla työmailla tai jatkossa. Keskeytys ei oikeuta Urakoitsijaa urakka-ajan pidennykseen. Mikäli Urakoitsija ei korjaa puutteita Tilaajan erikseen ilmoittamassa määräajassa on Tilaajalla oikeus korjata puutteet Urakoitsijan kustannuksella YSE 91 §:n mukaisesti ja/tai purkaa urakkasopimus Urakkaohjelman kohdan 16 mukaan. Tilaajalla on tällaisessa tapauksessa lisäksi oikeus purkaa kaikki Urakoitsijan ja Tilaajan väliset urakkasopimukset.

13 JÄRJESTELMÄT

Urakoitsijalla tulee olla käytettävissä tarpeelliset tietojärjestelmät, -koneet, internetyhteydet ja www-selain. Urakoitsija ilmoittaa Urakkasopimuksessa Tilaajalle järjestelmäyhteyshenkilön.

14 RIITASUUKSIEN RATKAISEMINEN

(viite YSE 92 §)

Riita-asiat, jotka liittyvät tämän Urakkaohjelman tarkoittamaan Urakkasopimukseen ja, joista sopijaosapuolet eivät voi keskenään sopia kohtuullisessa ajassa, ratkaistaan lopullisesti välimiesmenettelyssä Keskuskauppakamarin välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti. Välimiesoikeus on yksijäseninen. Välimiesmenettelyn paikka on Helsinki ja kieli suomi.

15 MUUT SOPIMUSASIAKSET / ERITYISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

15.1 Työturvallisuussanktiot

(viite YSE 25 §, sisältää poikkeuksia YSE:stä)

Mikäli Tilaaja havaitsee Urakoitsijan tai Urakoitsijan alihankkijan työntekijän työalueella ilman suojakypärää tai turvakenkiä tai varoitusvaatetusta, Urakoitsijalle asetetaan 500 € sakko / havaintokerta. Tilaajalla on myös mahdollisuus poistaa rikkeen tehnyt Urakoitsijan tai tämän alihankkijan työntekijä työmaalta. Tilaajalla on myös mahdollisuus kieltää toistuvaan rikkeeseen syyllistyvää työntekijää osallistumasta Tilaajan töihin määräajaksi.

Työmaalla ei saa olla päihdyttävien tai huumaavien aineiden vaikutuksen alaisena. Mikäli huumaavien aineiden käytöstä epäilty henkilö kiistää poikkeaman ja kieltäytyy virallisesta puhallus- tai verikokeesta, poistetaan henkilö Tilaajan työalueelta lopullisesti.

Toistuvat laiminlyönnit katsotaan olennaiseksi sopimusrikkomukseksi.

Lisäksi noudatetaan kohdassa 15.11 Rakennuttajien valvontaan liittyvät sanktiot esitettyjä periaatteita.

15.2 Tekijänoikeudet

(viite YSE 54 §)

Urakoitsija luovuttaa Tilaajalle pääkäyttäjä- ja päivitysoikeudet laitteistoissa käytettäviin ohjelmiin.

15.3 Omistusoikeus irrotettaviin aineisiin

(viite YSE 53 §)

Urakkasuorituksessa tarpeeton, urakka-alueelta irrotettava maa-, kivi- ja puuaines yms. purkujäte kuuluu poiskuljetuksineen, jäteveroineen ja kaatopaikkamaksuineen Urakoitsijalle lukuun ottamatta verkostomateriaaleja, elleivät osapuolet ole muuta sopineet.

15.4 Vaarallinen jäte

(viite YSE 53 §)

Urakoitsija toimittaa verkosta poistetut vähäiset vaaralliset jätteet (ongelmajätteet) kustannuksellaan Tilaajan ohjeiden mukaisesti. Muutoin YSE 53 §:n mukaan.

15.5 Työvoimamääräykset

(viite YSE 58 §)

Urakoitsijan tulee antaa työvoimastaan ilmoitus Tilaajalle YSE 58§:n mukaisesti. Urakoitsijan on otettava huomioon myös Urakkaohjelman kohtien 3.2.1 ja 3.2.2 työvoimaan liittyvät määräykset.

15.6 Ilmoitukset Verohallinnolle

(viite laki verotusmenettelystä 1558/1995, muutos 363/2013 ja Työturvallisuuslaki 738/2008, muutos 364/2013)

Tilaaja toimittaa verotusmenettelylain mukaisesti kuukausittain Verohallinnolle verovalvontaa varten tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot Urakoitsijasta. Lisäksi Tilaaja toimittaa tiedot toimeksiannon lajista, kestosta ja työmaan sijainnista sekä Tilaajan Urakoitsijalle maksamista vastikkeista.

Urakoitsijan on toimitettava verotusmenettelylain mukaisesti kuukausittain Verohallinnolle verovalvontaa varten rakennustyömaalla työskentelevistä työntekijöistä ja itsenäisistä työn- suorittajista samoin kuin työnantajista ja vuokratyönteettäjistä tarpeelliset yksilöinti- ja yhteystiedot sekä tiedot työnantajan kotivaltioista, työ- ja toimeksiantosuhteen laadusta sekä työskentelyä ja Suomessa oleskelua samoin kuin vakuuttamista koskevat tiedot.

Kukin työmaalla toimiva yritys on velvollinen toimittamaan tilaajalle tiedot omista työntekijöistään. Myös itsenäinen työn suorittaja on velvollinen toimittamaan tiedot omalta osaltaan. Urakoitsijan tulee varmistua em. tietojen saamisesta ja vaatia tiedot annettavaksi ennen työskentelyn aloittamista ja vaatia niissä tapahtuneissa muutoksista tieto viipymättä sekä toimitettava tiedot kuukausittain Verohallinnolle.

Urakoitsijan on säilytettävä ne tiedot ja asiakirjat, joista tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja on saatavissa, kuuden vuoden ajan sen vuoden päättymisestä, jona työmaa valmistui, ellei muualla laissa säädetä pidempää säilytysaikaa.

Työmailla, joissa Urakoitsija ei ole nimetty päätoteuttaja vaan toimii esimerkiksi alistettuna sivu-urakoitsijana, Urakoitsijan tulee toimittaa vastaavat tiedot päätoteuttajalle ennen työskentelyn aloittamista. Tietojen muutoksista on lisäksi annettava tieto päätoteuttajalle

viipymättä, jotta päätoteuttaja voi täyttää oman tiedonantovelvollisuutensa oikeamuotoisena Verohallinnolle. Mikäli Urakoitsija laiminlyö verotusmenettelylain velvoitteet, Tilaajalla on oikeus purkaa Urakkasopimus.

15.7 Ylivoimainen este

(viite YSE 20 §)

15.8 Muut ehdot

Muutoin tässä urakassa sovelletaan kohdassa 1.4 määriteltyä YSE:ä.

15.9 Immateriaalioikeudet

Urakoitsija vastaa siitä, että urakkasuoritukset sisältäen materiaalit, eivät loukkaa kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia.

Urakoitsija vapauttaa Tilaajan vastuusta ja vastaa kaikista kanteista, väitteistä ja vaatimuksista, jotka esitetään Tilaajaa vastaan, sekä kaikista vahingonkorvauksista ja muista kustannuksista, jotka Tilaaja joutuu maksamaan ja/tai jotka Tilaajalle aiheutuvat siitä johtuen, että suoritukset loukkaavat kolmannen osapuolen immateriaalioikeuksia ja/tai muita oikeuksia. Mahdollisen loukkauksen tapahtuessa Urakoitsija on velvollinen valintansa mukaan:

- i. hankkimaan kustannuksellaan Tilaajalle oikeuden jatkaa suoritusten käyttämistä tai muuta hyödyntämistä; tai
- ii. muuttamaan, korjaamaan ja/tai uusimaan suorituksia kustannuksellaan siten, että oikeudenloukkaus lakkaa kuitenkin siten, että suoritukset muuttamisen, korjaamisen ja/tai uusimisen jälkeen täyttävät vaatimukset ja määrätykset ja muut tässä sopimuksessa sovitut vaatimukset sekä toimimaan niiden ja muutoin tämän sopimuksen mukaisesti.

15.10 Luottamuksellisuus

Tämän Urakkaohjelman tarkoittaman sopimuksen perusteella ja sen tarkoittaman toiminnan suorittamisen yhteydessä Sopijapuolten toisillensa toimittamat, luovuttamat tai muulla tavalla vastaanottamat tiedot (kaaviot, tarjoukset, tekniset kuvaukset ja selvitykset), olivatpa nämä tiedot missä muodossa tahansa, ovat luottamuksellisia.

Tällaisia tietoja vastaanottanut Sopijapuoli ei ole oikeutettu luovuttamaan niitä kolmannelle osapuolelle. Kolmanneksi osapuoleksi ei katsota Sopijapuolen velvoitteiden täyttämiseksi tarpeellisia alihankkijoita tai Tilaajan konserniin kuuluvia yhtiöitä.

Luovuttava Sopijapuoli säilyttää kaikki omistus- ja immateriaalioikeudet luovutettaviin luottamuksellisiin tietoihin, eikä tietoja vastaanottaneella Sopijapuolella ole oikeutta, ilman erillistä kirjallista sopi- musta niiden hyödyntämiseen muutoin kuin välittömästi tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi.

Sopijapuolet saavat kuitenkin hyödyntää sopimuksen täyttämisen kautta hankkimaansa asiantuntemusta ja ammattitaitoa ("know-how"). Sopijapuolilla ei kuitenkaan ole oikeutta käyttää sellaista asiantuntemusta ja/tai tietotaitoa, jonka käyttäminen/hyödyntäminen edellyttää toisen Sopijapuolen luottamuksellisen tiedon käyttämistä tai sen paljastamista taikka luovuttamista.

Sopijapuolet saavat lisäksi luovuttaa edellä mainittuja tietoja toimivaltaisille viranomaisille niiden pyynnöstä sekä kolmansille lainsäädännön edellyttämässä laajuudessa tai tämän sopimuksen tarkoittaman liiketoiminnan tai sen osan luovutuksen yhteydessä, edellyttäen että viimeksi mainitussa tapauksessa kolmannet ovat kirjallisesti sitoutuneet noudattamaan tätä sopimusta vastaavia salassapitosäännöksiä.

Tämän kohdan mukaiset velvollisuudet ovat voimassa viisi (5) vuotta ao. tiedon luovuttamisesta lukien.

Urakoitsija on velvollinen noudattamaan tässä Urakassa kaikilta osin Urakoitsijan ja Tilaajan välisen Salassapito- ja tietosuojasopimuksen vaatimuksia salassapidosta, tietosuojasta ja tietoturvasta. Salassa pidosta tullaan tekemään erillinen salassapitosopimus.

Selvyyden vuoksi todetaan, etteivät tässä kohdassa 15.11 mainitut velvollisuudet ja kiellot koske tämän sopimuksen mukaan toimitettavien tuotteiden käyttö- ja muita ohjeita tai näitä tuotteita koskevia teknisiä tietoja.

15.11 Rakennuttajan valvontaan liittyvät sanktiot yhteisreitin osalta

Suoritettavassa valvonnassa noudatetaan seuraavia periaatteita ja sanktioita. Tilaajan projektivalvojilla on oikeus korjauttaa poikkeamaraportissa tai reklamaatiossa havaitut puutteet Urakoitsijan kustannuksella, ellei Urakoitsija korjaa tai ole korjannut puutteita hyväksytysti kahden (2) viikon kuluessa korjausaikataulussa esitetystä aikataulusta. Tällöin rakennuttajalla on oikeus periä syntyneet kustannukset urakoitsijalta.

Mikäli projektivalvoja havaitsee, että Urakoitsija laiminlyö alla olevassa taulukossa mainittujen tehtäviensä ja velvollisuuksiensa hoitamisen, tullaan Urakoitsijaa huomauttamaan ja perimään mahdollista sopimussakkoa alla olevan taulukon mukaisesti, mikäli Urakoitsija ei korjaa laiminlyöntiä yhden (1) viikon kuluessa.

Toiminnallinen laatupoikkeama		Sanktio		
		1. kerta	2. kerta	seuraavat kerrat
1.	Virheellinen tiedottamismenettely Laiminlyönti työturvallisuutta koskevien asiakirjojen laatimisessa Yhteensovitusvelvoitteen laiminlyönti Sopimusasiakirjoissa esitetyn muun velvollisuuden laiminlyönti	huomautus	1000 €	1000 €
2.	Urakoitsija toimii laatimansa laatusuunnitelman, rakennuttajan ohjeiden, työmenetelmäohjeiden, tai suunnitelmien vastaisesti Melupäätöksen työaika rajoitusten tai muiden ehtojen laiminlyönti Muiden lakien, asetusten tai julkisoikeudellisten määräysten noudattamatta jättäminen	huomautus	1000 €	2000 €
3.	Rakennuttajan havaitsema laadun alitus, josta urakoitsija ei ole laatinut laatu poikkeamaraporttia tai reklamaatiota	huomautus	1000 €	1000 €
4.	Turvallisuuteen liittyvät puutteet ja laiminlyönnit	1000 €	2000 €	5000 €
5.	Urakoitsijalla tai sen aliurakoitsijalla todetaan laiminlyönti verojen, lakisääteisten eläke-, tapaturma- tai työttömyysvakuutusmaksujen tai sovittavaksi ilmoitetun työehtosopimuksen noudattamisessa	5 000 € + ao. urakoitsijan poisto työmaalta		
6.	Urakoitsijan laatimissa asiakirjoissa tai työmaakokouksessa on todennettavasti kirjattu tai jätetty kirjaamatta tosiasioita vastaamattomia tietoja (vakava laiminlyönti)	5 000 € + urakoitsijan edustajan vaihto		

Mikäli urakoitsija vaurioittaa säilytettäväksi merkittäviä ja suojeltuja puita tai muuta omaisuutta, urakoitsija on velvollinen korvaamaan asianosaiselle kaupungin/kunnan säädöksissä olevan korvauksen kustakin vahingoittuneesta kohteesta sekä hankkimaan ja istuttamaan kustannuksellaan tilalle uuden vastaavan lajin kookkaan taimen.

16 SOPIMUKSEN PURKAMINEN

(viite YSE luku 10, sisältää poikkeuksia YSE:stä, mainittava urakkasopimuksessa)

Sopimuksen purkamisessa noudatetaan YSE:n määräysten lisäksi seuraavaa:

Tilaaaja voi purkaa Urakoitsijan olennaisten sopimusrikkomusten takia sopimuksen, jos Urakoitsija ei korjaa asiaa **14 päivän kuluessa** Tilaaajan kirjallisesta huomautuksesta seuraavissa tapauksissa:

1. jos Urakoitsija rikkoo tämän Urakkaohjelman mukaista sopimusta olennaisesti; tai
2. jos Urakoitsija ei toimi asetettujen tavoitteiden mukaisesti tai Urakoitsijan laadussa tai aikataulujen pitävyydessä tapahtuu olennaisia puutteita (Urakkaohjelman kohta 12.2); tai
3. jos Urakoitsijan työssä/töissä havaitaan olennaisia tai toistuvia turvallisuuteen tai työn laatuun liittyviä puutteita (Urakkaohjelman kohta 12.2)

Mikäli Tilaaaja purkaa sopimuksen edellä mainittujen kohtien 1, 2 ja 3 mukaisesta syystä, on Tilaaajalla tällaisessa tapauksessa lisäksi oikeus purkaa kaikki Urakoitsijan ja Tilaaajan väliset urakkasopimukset.

Tilaaaja voi purkaa Urakoitsijan olennaisten sopimusrikkomusten takia sopimuksen **heti**

4. jos Urakoitsija lopettaa maksunsa, haetaan konkurssiin tai jos Urakoitsija tulee muuten maksukyvyttömäksi tai jos Tilaaajalla on perusteltu syy uskoa tällaisen olosuhteen syntymiseen lähiaikoina; tai
5. jos Urakoitsija laiminlyö tilaajavastuulain, verotusmenettelylain tai lähetetyistä työntekijöistä annetun lain mukaisia velvoitteita.
6. Salassapito- ja tietosuojasopimuksen, menettely- tai toimintaohjeiden rikkominen.

Sopimuksen purkuperusteina ovat lisäksi:

- A. Mikäli urakan laajuus tai luonne muuttuu oleellisesti, Tilaaajalla on oikeus purkaa sopimus
- B. Mikäli rakennettavan kohteen luvista valitetaan sopijapuolesta riippumattomasta syystä ja lupa ei saa lainvoimaa kohtuullisessa ajassa, sopijapuolella on oikeus purkaa sopimus

Mikäli sopijapuoli purkaa tämän sopimuksen tai osan siitä, sopijapuolen on ilmoitettava purkamisesta kirjallisesti.

Tilisuhteiden selvittäminen A. tai B kohdan mukaisissa purkamistilanteissa tapahtuu sopijapuolten pitämässä yhteisessä toimituksessa. Tilaaaja korvaa Urakoitsijalle urakan suorituksesta osasta aiheutuneet kustannukset yksikköhintojen mukaisesti tai mikäli

soveltuvia yksikköhintoja ei ole, omakustannushinnoiteltujen kustannusten mukaan lisättyä 12 %:n yleiskustannuskorvauksella välittömistä kustannuksista. Urakoitsijalla ei ole oikeutta muuhun korvaukseen. Muissa purkutilanteissa tilisuhteet selvitetään YSE:n mukaan.

Tilaajan maksettua edellä sovitun korvauksen, käyttö- ja omistusoikeus purkuhetken mennessä tuotettuihin suunnitelmiin ja tehdyn työn tuloksiin sekä urakkaa varten hankittuihin ja Urakoitsijan omaisuudeksi siirtyneisiin materiaaleihin siirtyy Tilaajalle.